

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

Evidenčné číslo: 104002/I/2020/36124038896720388

STANOVENIE UŠLÉHO ZISKU A ŠKODY PRE VYBRANÝ PODNIK

Diplomová práca

2020

Bc. Samuel Sleziak

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA PODNIKOVÉHO MANAŽMENTU**

**STANOVENIE UŠLÉHO ZISKU A ŠKODY PRE VYBRANÝ
PODNIK**

Diplomová práca

Študijný program: ekonomika podniku

Študijný odbor: ekonomika a manažment podniku

Školiace pracovisko: Katedra podnikovohospodárska

Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Helena Majdúchová, CSc.

Bratislava 2020

Bc. Samuel Sleziak

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne, a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie patrí vedúcej záverečnej práce, pani prof. Ing. Helene Majdúchovej, CSc. za jej rady, nápomocné myšlienky a návrhy pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

ABSTRAKT

Sleziak, Samuel: *Stanovenie ušlého zisku a škody vybraného podniku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta podnikového manažmentu; katedra podnikovohospodárska. – Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Helena Majdúchová, CSc., – Bratislava: FPM EU, 2020, 79 s.

Hlavným cieľom tejto diplomovej práce je stanovenie škody pre vybraný podnik NEALKO Slovensko, s.r.o. Škodovou udalosťou bol v tomto prípade vyhlásenie konkurzu na podnik, ktorý bol neskôr príslušným súdom vyhodnotený ako neoprávnený. Našou úlohou bolo vybrať správnu metódu stanovenia škody, ktorou je výpočet škody v podobe straty hodnoty podniku.

Prvá kapitola je teoretickou časťou diplomovej práce a venuje sa definícii potrebných pojmov k téme tejto diplomovej práce. Z ekonomického aj legislatívneho hľadiska sú vysvetlené pojmy škoda a ušlý zisk, a takisto pojmy, ktoré ušlý zisk ovplyvňujú, a to výnosy, náklady, výsledok hospodárenia podniku a hodnota podniku.

V druhej kapitole je zadaný hlavný cieľ diplomovej práce a rovnako tak určené aj čiastkové ciele, pomocou ktorých by sme mali dosiahnuť ten hlavný. V tretej kapitole sú popísané metódy a postupy, ktoré sú v práci využívané.

Štvrtá kapitola je praktickou časťou diplomovej práce, je zameraná na stanovenie hodnoty škody a ušlého zisku vo vybranom podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. zapríčinenou neoprávnene vyhláseným konkurzom. Postupne obsahuje základnú charakteristiku podniku, finančno-ekonomickú analýzu podniku, analýzu odvetvia nealkoholických nápojov, finančný plán podniku, výpočet všeobecnej hodnoty podniku a napokon výpočet samotnej škody v podobe straty hodnoty podniku.

Kľúčové slová:

Škoda, ušlý zisk, hodnota podniku, výnosy, náklady, výsledok hospodárenia

ABSTRACT

Sleziak, Samuel: Calculation of loss of profit and damages for a particular enterprise – University of Economics in Bratislava. Faculty of business management; Department of Business Economy. - Thesis supervisor: prof. Ing. Helena Majdúchová, CSc. - Bratislava: FPM EU, 2020, 79 p.

The main aim of this thesis is to determine the damage for the selected company NEALKO Slovensko, s.r.o. The loss event in this case was the declaration of bankruptcy of the company, which was later assessed by the competent court as unjustified. Our task was to choose the right method of determining the damage, which is to calculate the damage in the form of loss of value of the company.

The first chapter is a theoretical part of the thesis and deals with the definition of the necessary terms for the topic of this thesis. From an economic and legislative point of view, the concepts of loss and lost profits are explained, as well as the concepts that affect lost profits, namely revenues, costs, profit or loss and value of the company.

In the second chapter, the main aim of the thesis is given, and also partial aims are given, by which we should achieve the main one. The third chapter describes the methods and procedures that are used in the thesis.

The fourth chapter is a practical part of the thesis, it is focused on determining the value of damage and lost profit in a selected company NEALKO Slovensko, s.r.o. caused by an unjustified declaration of bankruptcy. It gradually contains the basic characteristics of the company, financial and economic analysis of the company, analysis of the soft beverages industry, financial plan of the company, calculation of the company value and finally the calculation of the damage itself in the form of loss of value

Key words:

Damage, lost profit, company value, revenues, costs, economic result

OBSAH

Zoznam tabuliek	9
Zoznam grafov	9
Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1 Ekonomická interpretácia ušlého zisku a škody	11
1.2 Právna interpretácia ušlého zisku a škody	11
1.2.1 Definícia ušlého zisku a škody v Občianskom zákonníku	11
1.2.2 Definícia ušlého zisku a škody v Obchodnom zákonníku	13
1.2.3 Definícia ušlého zisku a škody v Trestnom zákone	16
1.2.4 Definícia ušlého zisku a škody v Trestnom poriadku	17
1.2.5 Definícia ušlého zisku a škody v Zákonníku práce	19
1.2.6 Ušlý zisk a škoda zavinené štátom	21
1.3 Výnosy, náklady a výsledok hospodárenia a ich vplyv na stanovenie ušlého zisku	23
1.3.1 Výnosy	23
1.3.2 Náklady	25
1.3.3 Výsledok hospodárenia	29
1.4 Stanovenie ušlého zisku ako strata hodnoty podniku	30
1.4.1 Hodnota podniku	31
1.4.2 Postup ohodnotenia	32
1.4.3 Metódy ohodnotenia podniku	33
2 Cieľ práce	36
3 Metodika práce a metódy skúmania	37
4 Výsledky práce a diskusia	38
4.1 Charakteristika podniku NEALKO Slovensko, s.r.o.	38
4.2 Finančno-ekonomická analýza podniku NEALKO Slovensko, s.r.o.	39
4.2.1 Analýza ex-post	39
4.2.2 Analýza ex-ante	54
4.3 Analýza odvetvia	56
4.3.1 Porterov model piatich síl	57
4.3.2 Historická analýza výroby a predaja nealkoholických nápojov	59
4.3.3 Historická analýza zamestnanosti	63
4.3.4 Historická analýza kúpyschopnosti obyvateľstva	64
4.4 Finančný plán podniku	66
4.5 Metodika stanovenia ušlého zisku spoločnosti NEALKO Slovakia, a.s.	69
4.6 Stanovenie všeobecnej hodnoty podniku	69
4.6.1 Výpočet mieri kapitalizácie	70
4.6.2 Stanovenie všeobecnej hodnoty podniku a ušlého zisku	73
Záver	77
Zoznam použitej literatúry	78

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 – Horizontálna a vertikálna analýza aktív podniku	40
Tabuľka 2 – Horizontálna a vertikálna analýza pasív podniku	42
Tabuľka 3 – Horizontálna a vertikálna analýza výkazu ziskov a strát	44
Tabuľka 4 - Analýza nákladovosti	47
Tabuľka 5 – Analýza pridanej hodnoty	48
Tabuľka 6 - Ukazovatele likvidity	49
Tabuľka 7 – Ukazovatele aktivity	50
Tabuľka 8 – Ukazovatele zadlženosti	51
Tabuľka 9 – Ukazovatele rentability	51
Tabuľka 10 – Porovnanie finančných ukazovateľov	52
Tabuľka 11 – Rýchly test	54
Tabuľka 12 – Index Bonity	55
Tabuľka 13 – Altamanovo Z-skóre	56
Tabuľka 14 – Výroba vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)	60
Tabuľka 15 – Predaj vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)	60
Tabuľka 16 – Zamestnanosť v priemysle spolu a vo vybranom priemysle	63
Tabuľka 17 – Analýza kúpyschopnosti obyvateľstva	65
Tabuľka 18 – Finančný plán súvahy	66
Tabuľka 19 – Finančný plán výkazu ziskov a strát	67
Tabuľka 20 – Plán odčerpateľných finančných zdrojov	68
Tabuľka 21 – Výpočet nákladov vlastného kapitálu	72
Tabuľka 22 – Výpočet priemerných vážených nákladov na kapitál (WACC)	72
Tabuľka 23 – Výpočet prvej fázy hodnoty podniku	73
Tabuľka 24 – Vývoj skutočných tržieb	73
Tabuľka 25 – Vývoj plánovaných tržieb	74
Tabuľka 26 – Harmonizovaný index spotrebiteľských cien	74
Tabuľka 27 – Index spotrebiteľských cien	74
Tabuľka 28 – Jadrová inflácia trhových služieb	74
Tabuľka 29 – Výpočet miery trvalo udržateľného rastu	75
Tabuľka 30 – Výpočet druhej fázy hodnoty podniku	75

Zoznam grafov

Graf 1 – celková spotreba nealkoholických nápojov v SR (v tis. l)	59
Graf 2 – výroba nealk. nápojov, produkcia miner. vôd a iných fľaš. vôd	61
Graf 3 – výroba vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)	62
Graf 4 - predaj vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)	63
Graf 5 – počet zamestnaných v priemysle spolu a vybranom priemysle (v tis.)	64

Úvod

Základnou súčasťou trhového prostredia je podnik, a hlavným cieľom podniku alebo samotného rast hodnoty podniku. To, či podnik dosiahne tento cieľ ovplyvňuje mnoho faktorov, môže ísť o rôzne vplyvy z externého alebo interného prostredia. Podnik, ktorý chce dlhodobo prežiť a byť úspešný, musí byť pripravený taketo nástrahy počas svojej existencie zvládať. Aby tieto prekážky podnik ustál, je potrebné ho udržiavať v čo najlepšej finančnej situácii. Veľmi podstatné je, aké rozhodnutia prijíma podnikateľ, ktorý konkrétny podnik vedie, pretože od týchto rozhodnutí sa odvíja následný úspech alebo neúspech podniku. Pri každom rozhodnutí si je podnikateľ vedomý určitej miery rizika, ktoré toto rozhodnutie so sebou nesie. Čím vyššie riziko podstupuje, tým je vyššia pravdepodobnosť neúspechu ale na druhej strane aj možnosť vyššieho zisku. A práve ten zisk, ktorý podnikateľ nemusí vždy dosiahnuť, je hlavnou témou tejto diplomovej práce. Jedná sa o plánovaný zisk, ktorý podnikateľ nedosiahne z dôvodu rôznych, často krát nepredvídateľných situácií, ako sú napríklad havárie, prírodné katastrofy a podobne. V tom prípade je podnik nútený obmedziť alebo až úplne zastaviť svoju prevádzku a to je príčinou vzniku škody, ktorá môže mať podobu ušlého zisku alebo aj skutočnej škody. ušlého zisku alebo škody.

V prvej kapitole sa budeme zaoberať definíciou potrebných pojmov k téme tejto diplomovej práce. Z ekonomického aj legislatívneho hľadiska budú vysvetlené pojmy škoda a ušlý zisk, a takisto pojmy, ktoré s tým veľmi úzko súvisia, a to výnosy, náklady, výsledok hospodárenia podniku a hodnota podniku.

Druhá kapitola definuje hlavný cieľ diplomovej práce a čiastkové ciele, pomocou ktorých by sme mali dosiahnuť ten hlavný. V tretej kapitole sú popísané metódy a postupy, ktoré sú v práci využívané.

Najpodstatnejšou časťou práce je štvrtá kapitola, ktorá sa venuje stanoveniu hodnoty škody a ušlého zisku vo vybranom podniku, ktorým je v tomto prípade NEALKO Slovensko, s.r.o. a príčinou tejto udalosti bol neoprávnene vyhlásený konkurz. Táto časť obsahuje viaceré podkapitoly, tá prvá sa venuje základnej charakteristike podniku. Druhá podkapitola je finančno-ekonomická analýza podniku, ktorá je rozdelená na analýzu ex-post a ex-ante. V tretej podkapitole je analyzované odvetvie nealkoholických nápojov, do ktorého patrí vybraný podnik. Štvrtá podkapitola obsahuje finančný plán podniku, a na to nadväzuje piata podkapitola, v ktorej je stanovená všeobecná hodnota podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. k dátumu 1.1.2018. Na záver je vypočítaná hodnota škody a ušlého zisku tohto podniku.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Základným prvkom trhového systému je podnik. Na trhu sa každý podnik snaží o maximalizáciu zisku, o neustále napredovanie, byť stále lepší ako konkurencia, rozširovať svoje podnikateľské aktivity. Hlavnou črtou týchto procesov je pre podnik rozlišovanie a vyhodnocovanie príležitostí a hrozieb. Snaží sa hľadať nové príležitosti, ktoré by mohli priniesť čo najvyšší zisk a vyhýbať sa hrozbám s vysokým rizikom. Práve hrozby môžu v podniku spôsobiť ušlý zisk alebo škodu. Aby bolo možné konkrétne určiť ušlý zisk alebo škodu, je potrebné si tieto pojmy definovať a popísať rozdiel medzi nimi. Takisto je pre pochopenie tejto oblasti nutné vysvetliť pojmy ako výnosy, náklady a výsledok hospodárenia.

1.1 Ekonomická interpretácia ušlého zisku a škody

Ušlý zisk a škoda sú pojmy, s ktorými sa stretávajú najmä výrobné podniky a podniky, ktoré ponúkajú rôzne služby. Je potrebné pochopiť rozdiel medzi týmito dvomi pojmami z hľadiska ekonomickej interpretácie. Pojem škoda je definovaný ako strata na hodnote majetku podniku. Skutočná škoda sa prejavuje úbytkom aktív podniku. To je základný rozdiel medzi skutočnou škodou a ušlým ziskom v ekonomickej teórii. Ušlý zisk totiž neznamená reálny úbytok aktív, ale je to očakávaná hodnota, ktorú mal podnik dosiahnuť, vzhľadom na plánovaný výrobný proces alebo poskytované služby. Práve táto hodnota o ktorú sa mal rozrásť majetok podniku ale nestalo sa tak, sa nazýva ušlý zisk.

1.2 Právna interpretácia ušlého zisku a škody

1.2.1 Definícia ušlého zisku a škody v Občianskom zákonníku

Občiansky zákonník sa zameriava na všetkých občanov vo všeobecnosti, upravuje občianskoprávne vzťahy a prispieva k dodržiavaniu občianskych práv a slobôd, a to hlavne v oblastiach ako ochrana osobnosti alebo nedotknuteľnosť vlastníctva. Občiansky zákonník popisuje ušlý zisk a škodu konkrétne v zákone č. 40/1964 Z.z. v šiestej časti Zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. V prvej hlave sa píše o predchádzaní hroziacim

škodám, paragraf 415 hovorí: „Každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.“¹

V druhej hlave je bližšie špecifikovaná zodpovednosť za škodu. V prvom oddieli druhej hlavy sú zahrnuté paragraf 420 s paragrafom 420a, v ktorých sa hovorí o tom, že každý nesie zodpovednosť za spôsobenú škodu pri porušení právnych predpisov, a ďalej popisuje zodpovednosť za škodu spôsobenú právnickou alebo fyzickou osobou, alebo prevádzkovou činnosťou.²

V druhom oddieli druhej hlavy sú definované prípady osobitnej zodpovednosti, paragraf 421 hovorí: „Každý, kto od iného prevzal vec, ktorá má byť predmetom jeho záväzku, zodpovedá za jej poškodenie, stratu alebo zničenie, ibaže by ku škode došlo aj inak.“³ Ďalej sú v tomto oddieli popísané ešte rôzne iné typy zodpovednosti, napríklad zodpovednosť za škodu spôsobenú tými, ktorí nemôžu posúdiť následky svojho konania, ktoré vysvetľuje, že zodpovednosti môžu byť zbavení maloletí alebo tí, ktorí sú postihnutí duševnou chorobou a nie sú schopní ovládať svoje konanie, v tom prípade zodpovednosť preberá osoba, ktorá mala vykonávať dohľad, neplatí to ak dokáže, že dohľad nezanedbala. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov a zodpovednosť za škodu spôsobenú zvlášť nebezpečnou prevádzkou hovoria o tom, že prevádzkovatelia dopravy alebo nejakej nebezpečnej prevádzky sú zodpovední za následky tejto činnosti, zodpovednosti sa môžu zbaviť len ak preukážu že škode sa nedalo predísť ani pri veľkom úsilí.

Tretí oddiel obsahuje spoločné ustanovenia o náhrade škody, uvádza sa v ňom „Ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne.“ Čo sa týka uhradenia škody vinníkom voči poškodenému, zákon stanovuje že „Uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).“ a „Škoda sa uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu.“⁴ Tu zákon pracuje aj s pojmom ušlý zisk. Pri procese určenia výšky škody sa vychádza z ceny, ktorá bola aktuálna v čase poškodenia. V prípade, že niekto spôsobí škodu na zdraví inej osobe, musí jednorazovo odškodniť bolesti poškodeného ako aj náklady spojené s liečením, pri usmrtení je nutné uhradiť aj poplatky súvisiace s pohrebom, ak ich

¹ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov §415

² Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov §420

³ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov §421

⁴ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov §442

nehradí poisťovňa. V špecifických situáciách môže súd rozhodnúť o znížení náhrady, ak ide o neúmyselný čin a sú prítomné nejaké ďalšie osobité faktory.

1.2.2 Definícia ušlého zisku a škody v Obchodnom zákonníku

Obchodný zákonník sa venuje najmä právnej úprave podnikania, právnym formám podnikania a obchodno-záväzkovým vzťahom. Vymedzuje všeobecnú definíciu podnikania, podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Pojem škoda sa v obchodnom zákonníku vyskytuje v rôznych interpretáciách. V súvislosti s obchodným menom spoločnosti môže ten, koho práva boli dotknuté neoprávneným používaním obchodného mena požadovať náhradu škody a to formou peňažnej náhrady alebo nejakej inej odmeny. Ak sa výška náhrady nedá určiť inak, určí sa minimálne vo výške, ktorá bola platná v čase neoprávneného použitia obchodného mena na základe licenčnej zmluvy.⁵

Pri nekalej hospodárskej súťaži môže poškodenie vzniknúť aj na základe klamlivej reklamy rôzneho tovaru, služieb alebo nehnuteľností.⁶ Osoby, ktoré boli dotknuté a poškodené nekalou súťažou, majú nárok si uplatniť právo na náhradu škody, zdržanie sa tohto chovania zo strany rušiteľa a odstránenia závadného stavu.⁷

Osoby, ktoré prevzali v mene spoločnosti iné záväzky ako tie, ktoré súvisia so vznikom spoločnosti a z ktorých sú viazaní zakladatelia, štatutárny orgán alebo jeho členovia, sú zodpovední za spôsobenú škodu osobne. Takisto v prípade, ak niektoré osoby konali v mene spoločnosti pred jej vznikom, musia vypracovať zoznam právnych úkonov, ktoré sa majú schváliť, inak sú v prípade škody zodpovední voči veriteľom spoločne a nerozdielne.⁸

V oblasti práva a povinnosti spoločníkov sa pojem škoda spomína v súvislosti s uplatnením náhrady škody, na ktoré má právo každý spoločník v mene spoločnosti voči spoločníkovi alebo spoločníkom.⁹ Tieto práva a povinnosti upravuje spoločenská zmluva, ktorá je súčasťou pri vzniku verejnej obchodnej spoločnosti, a na jej úpravu je potrebný súhlas všetkých spoločníkov, ak táto zmluva neustanovuje inak.¹⁰ Rovnako je to aj pri

⁵ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §12

⁶ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §45

⁷ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §53

⁸ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §64

⁹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §81

¹⁰ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §79

komanditnej spoločnosti. V spoločnosti s ručením obmedzeným je každý spoločník oprávnený v mene spoločnosti uplatniť právo na náhradu škody, ktoré má spoločnosť voči konateľovi, neplatí to ak už spoločnosť tieto nároky uplatňuje, a tieto úkony môže robiť len spoločník, nie ním splnomocnená osoba.¹¹ Konatelia sú zároveň zodpovední za akúkoľvek škodu, ktorú spôsobia spoločnosti svojím konaním, ak nepreukážu, že konali v dobrej viere a pre prospech spoločnosti, alebo na základe uznesenia z valného zhromaždenia.¹² V akciovej spoločnosti je spoločnosť zodpovedná za škodu, ktorá vznikne akcionárovi, ktorý akciu na meno prevádza a nadobúdateľovi akcie.¹³ Predstavenstvo, ktoré je štatutárnym orgánom akciovej spoločnosti, riadi jej činnosť a rozhoduje o všetkých záležitostiach, pokiaľ nie je stanovami určené do rúk valného zhromaždenia alebo dozornej rady. Každý člen predstavenstva môže konať v mene spoločnosti, toto právo môže obmedziť valné zhromaždenie alebo dozorná rada.¹⁴ Členovia predstavenstva sú takisto povinný vykonávať svoju činnosť odborne v záujmoch spoločnosti aby nespôsobili spoločnosti škodu, pretože ak pri výkone porušia niektoré so svojich povinností, sú povinný uhradiť škodu. Podobne ako v spoločnosti s ručením obmedzeným, aj tu sa môžu zbaviť zodpovednosti ak dokážu, že konali v záujme spoločnosti alebo na podnet valného zhromaždenia.¹⁵ Členovia predstavenstva alebo dozornej rady sú rovnako tak spoločne a nerozdielne zodpovední aj za škody, ktoré vzniknú pri splynutí alebo zlúčení spoločností.¹⁶ V prípade družstva sú pravidlá pri náhrade škody podobné ako v predošlých prípadoch, len s tým rozdielom, že členovia predstavenstva v družstve môžu konať na základe uznesenia členskej schôdze, mierny rozdiel je teda len v orgánoch spoločnosti.

V oblasti obchodné záväzkové vzťahy paragraf 268 hovorí: „Kto spôsobil neplatnosť právneho úkonu, je povinný nahradiť škodu osobe, ktorej bol právny úkon určený, ibaže táto osoba o neplatnosti právneho úkonu vedela. Pre náhradu tejto škody platia obdobne ustanovenia o náhrade škody spôsobenej porušením zmluvnej povinnosti.“¹⁷ Pri rokovaníach o uzavretí zmluvy si zainteresované strany môžu prezradiť dôverné informácie, tieto informácie nemôžu byť zdieľané s tretími stranami ani v prípade ak by nedošlo k uzavretiu zmluvy, inak by došlo k porušeniu povinnosti a musí byť nahradená škoda.¹⁸ V prípade

¹¹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §122

¹² Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §135

¹³ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §156

¹⁴ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §191

¹⁵ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §194

¹⁶ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §218

¹⁷ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §268

¹⁸ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §271

dohody a uzavretí budúcej zmluvy je zaviazaná strana povinná uzavrieť zmluvu bez zbytočného odkladu, inak môže oprávnená strana požadovať náhradu škody.¹⁹ Ak sa dlžník omešká so splnením svojho záväzku, veriteľ je oprávnený od neho žiadať náhradu škody podľa paragrafu 373, ktorý hovorí: „Kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť.“²⁰ Poškodená strana nemá právo na náhradu škody v tom prípade, ak nesplnenie povinností z druhej strany bolo zavinené konaním poškodenej strany alebo nedostatkom spolupráce poškodenej strany.²¹ Strana, ktorá má vykonať splnenie povinnosti zo záväzku a vie, že sa jej to nepodarí, musí o tejto situácii neodkladne informovať poškodenú stranu, inak je zodpovedná za náhradu škody, ktorú týmto spôsobí.²² Škoda sa uhrádza v peniazoch, v niektorých prípadoch môže poškodená strana požiadať o náhradu škody uvedením do predošlého stavu.²³ Podľa paragrafu 379 sa nahrádza skutočná škoda a ušlý zisk a nenahrádza sa škoda, ktorá prevyšuje škodu, ktorú povinná strana v čase vzniku záväzkového vzťahu predvídala.²⁴ Paragraf 380 hovorí: „Za škodu sa považuje tiež ujma, ktorá poškodenej strane vznikla tým, že musela vynaložiť náklady v dôsledku porušenia povinnosti druhej strany.“²⁵ Poškodená strana má právo namiesto ušlého zisku požadovať náhradu zisku, ktorý dosahuje v poctivom obchodnom styku za obchodných podmienok porušenej zmluvy v danej oblasti podnikania.²⁶ Poškodená strana nemá nárok na náhradu tej časti škody, ktorá bola spôsobená z dôvodu, že táto strana nedodržala stanovené podmienky k predchádzaniu vzniku škody.²⁷ Všetky osoby, ktoré sú zodpovedné za spôsobenú škodu, sú povinné hradiť škodu spoločne a nerozdielne, pričom medzi sebou si to vysporiadajú podľa rozsahu zodpovednosti.²⁸

Smerom k náhrade škody sa vzťahuje aj premlčacia doba. V paragrafe 394 ods. 3 sa hovorí: „Pri práve na náhradu škody podľa paragrafu 268 začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď sa právny úkon stal neplatným.“²⁹ Paragraf 398 zas definuje premlčaciu dobu pri náhrade škody nasledovne: „Pri práve na náhradu škody plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej

¹⁹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §290

²⁰ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §373

²¹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §376

²² Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §377

²³ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §378

²⁴ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §379

²⁵ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §380

²⁶ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §381

²⁷ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §382

²⁸ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §383

²⁹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §394

náhradu; končí sa však najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.³⁰ V prípade vzniku škody na dopravovaných veciach a z oneskoreného doručenia zásielky sa práva voči zasielateľovi a dopravcovi premlčujú uplynutím jedného roka. Pri celkovom zničení alebo strate zásielky plyní premlčacia doba odo dňa, kedy mala byť zásielka doručená príjemcovi. Pre škodu vedome spôsobenú platí všeobecne ustanovená premlčacia doba, ktorej dĺžka je podľa paragrafu 397 štyri roky.³¹

Nebezpečenstvo škody na tovare, ktoré je podľa paragrafu 368 ods.2 definované ako: „Škodou na veci podľa tohto zákona je strata, zničenie, poškodenie alebo znehodnotenie veci bez ohľadu na to, z akých príčin k nim došlo“³² prechádza na kupujúceho v čase, keď preberie tovar od predávajúceho, alebo aj vtedy, ak tovar neprevezme v určenej časovej dobe.³³ Ak na tovare vznikne škoda po prechode jej nebezpečenstva na kupujúceho, nemá to vplyv na jeho povinnosť uhradiť kúpnu cenu za tento tovar, výnimka je iba v prípade, že táto škoda vznikla kvôli nedodržaniu povinností zo strany predávajúceho.³⁴ Pri predaji podniku, kedy predávajúci predáva kupujúcemu právo k veciam a iným majetkovým hodnotám, ktoré slúžia na prevádzku podniku, sa nebezpečenstvo škody na týchto veciach presúva na kupujúceho.³⁵ V prípade zmluvy o kúpe prenajatej veci prechádza nebezpečenstvo škody na veci na kupujúceho pri vzniku kúpnej zmluvy.³⁶ Pri skladovaní nejakej veci, je skladovateľ zodpovedný za škodu na skladovanej veci v čase od prevzatia až do chvíle vydania tejto veci, pokiaľ túto škodu nemohol odvrátiť pomocou odbornej starostlivosti.³⁷

V obchodnom zákonníku sú ďalej popísané aj ďalšie podmienky v oblasti práv a povinností náhrady škody v rôznych ďalších obchodno-záväzkových vzťahoch, nie je však potrebné všetky z nich popisovať v tejto práci.

1.2.3 Definícia ušlého zisku a škody v Trestnom zákone

Trestný zákon sa venuje úprave trestnej zodpovednosti, druhom trestov, ochranným opatreniam, ich ukladaniu a skutkovej podstate trestných činov. Pojem škoda je definovaný v piatej hlave, v paragrafe 124 až 126. V prvom odseku paragrafu 124 je uvedené že:

³⁰ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §398

³¹ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §399

³² Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §368

³³ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §455

³⁴ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §461

³⁵ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §483

³⁶ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §493

³⁷ Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov §533

„Škodou sa na účely tohto zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Škodou sa na účely tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom.“³⁸ V tomto prípade pojem škoda znamená aj ujma na zisku, ktorý by inak poškodený mohol dosiahnuť. Definovaný je aj trestný čin proti životnému prostrediu, znamená to súhrn ekologickej ujmy a majetkovej škody, pričom majetková škoda zahŕňa aj náklady na uvedenie životného prostredia do pôvodného stavu. Pri neoprávnenom nakladaní s odpadmi podľa paragrafu 302 sa rozsahom činu rozumie cena, za ktorú sa s odpadom v čase a mieste zistenia činu nakladá.

V paragrafe 125 je definované rozmedzie podľa ktorého sa určuje o akú škodu ide. Malá škoda je taká, ktorá prevyšuje sumu 266 eur. Väčšia škoda je tá, ktorá dosahuje minimálne desaťnásobok tejto sumy. Značná škoda vzniká vtedy, keď dosiahne aspoň stonásobok tejto sumy. Škoda veľkého rozsahu je najmenej päťstonásobok tejto sumy. Tieto pravidlá sa používajú aj pri určení prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu.³⁹

Paragraf 126 v prvom odseku definuje ako sa určuje výška škody. Väčšinou sa vychádza z predajnej ceny danej veci, ktorá je v tom čase aktuálna, v prípade že to nie je možné takto určiť, tak sa vychádza z nákladov, ktoré sú vynaložené na obstaranie tejto alebo podobnej veci, alebo na uvedenie do predošlého stavu. V druhom odseku sa hovorí o tom, ako sa určuje výška škody pri ujme na životnom prostredí, veciach, ktoré majú historickú, umeleckú alebo vedeckú hodnotu, alebo na vzácnych rastlinných a živočíšnych druhoch. V tomto prípade sa škoda odhaduje podľa zákonom určenej hodnoty danej veci. Odsek tri objasňuje, ako postupovať v situácií, keď nie je možné určiť výšku škody ani jedným z predošlých spôsobov alebo keď sa zdá výška škody neobjektívna, v tom prípade sa vyžaduje odborné vyjadrenie právnickej osoby, ktorá sa zaoberá danou oblasťou a zaručuje objektívnosť určenia škody alebo ujmy, inak sa ešte výška škody môže určiť na základe vypracovania znaleckého posudku.⁴⁰

1.2.4 Definícia ušlého zisku a škody v Trestnom poriadku

Siedmy diel druhej hlavy trestného poriadku hovorí o právach poškodeného a jeho nároku na náhradu škody. Poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na

³⁸ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov §124

³⁹ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov §125

⁴⁰ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov §126

zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iné škoda, alebo boli ohrozené jej práva a slobody. Poškodený sa má v tomto prípade právo vyjadriť, či chce aby bol páchatel' trestne stíhaný, má právo na požadovať náhradu škody, navrhovať dôkazy, nazerať do spisov, zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní alebo o dohode o priznaní viny a prijatí trestu, právo podávať opravné prostriedky a právo k záverečnej reči. Poškodená osoba má takisto právo informovať o stave trestného konania. Poškodený má právo navrhnúť súdu, aby obžalovanému predložil povinnosť uhradiť spôsobenú škodu, tento návrh môže podať počas vyšetrovania a musí byť z neho jasné z akých dôvodov a v akej výške má byť náhrada škody.⁴¹ Ak poškodený, ktorý uplatňuje nárok na náhradu škody a nemá na súdne konanie dostatok finančných prostriedkov, môže pre neho sudca stanoviť zástupcu z radov advokátov, ak to považuje za potrebné pre ochranu záujmov poškodeného, ten však musí preukázať, že nemá dostatočné prostriedky. Ak sa v priebehu konanie zistí, že poškodený už má dostatočné prostriedky, orgán, ktorý zástupcu stanovil, ho zruší.⁴² Ak je poškodená osoba zbavená spôsobilosti na právne úkony alebo je jej spôsobilosť obmedzená, zastupuje ju zákonný zástupca. V prípade, že ani zákonný zástupca nemôže vykonávať túto činnosť, súd určí poškodenému opatrovníka z radov advokátov.⁴³

Ak existuje dôvodná obava, že uspokojenie nároku poškodenej osoby na náhradu škody nebude splnené, bude marené alebo sťažované, je možné tento nárok až do pravdepodobnej výšky zaistiť:

- a) „na majetku obvineného,
- b) na majetkových právach obvineného v právnickej osobe, v ktorej má obvinený majetkovú účasť,
- c) na majetkových právach právnickej osoby, v ktorej obvinený,
- d) a majetkových právach právnickej osoby, v ktorej má priamu alebo nepriamu majetkovú účasť právnická osoba, v ktorej obvinený,
- e) na ostatných majetkových právach obvineného.“⁴⁴

⁴¹ Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov §46

⁴² Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov §47

⁴³ Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov §48

⁴⁴ Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov §50

1.2.5 *Definícia ušlého zisku a škody v Zákonníku práce*

Pojem škoda je definovaný aj v Zákonníku práce, ktorý stavuje pravidlá pre pracovnú oblasť. O náhrade škody sa hovorí konkrétne v ôsmej časti Zákonníka práce. V prvom rade je dôležité, aby zamestnávateľ zabezpečil svojim zamestnancom také pracovné podmienky, pri ktorých je možné plniť si svoje pracovné povinnosti bez ohrozenia zdravia alebo majetku. V prípade nedostatkov sa musí postarať o ich odstránenie. Zamestnávateľ má právo kvôli ochrane svojho majetku vykonávať kontrolu pracovníkov pri príchode a odchode z pracoviska, musia však byť pri tom dodržané predpisy o ochrane osobnej slobody a nesmie byť ponížená ľudská dôstojnosť.⁴⁵

Zamestnanec má taktiež povinnosť správať sa na pracovisku tak, aby neohrozoval život či zdravie, nepoškodzoval majetok alebo aby nedošlo k bezdôvodnému obohateniu. Zamestnanec je v prípade, že hrozí škoda, povinný upozorniť vedúceho pracovníka. Ak je na odvrátenie škody potrebný neodkladný zákrok, musí zakročiť. Neplatí to v tom prípade, ak by jemu alebo iným osobám hrozilo vážne nebezpečenstvo. Ak zamestnanec zistí, že nemá vytvorené adekvátne pracovné podmienky, je povinný to oznámiť vedúcemu zamestnancovi.⁴⁶

Zamestnanec je zodpovedný za škodu, ktorú spôsobil zamestnávateľovi porušením povinností pri plnení pracovných úloh. Zamestnávateľ musí toto zavinenie preukázať. Zamestnanec je zodpovedný aj za škodu, ktorú spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom.⁴⁷ Zamestnanec, ktorý je postihnutý duševnou chorobou, zodpovedá za svoje konanie len vtedy, ak je schopný svoje správanie ovládnuť a vie odhadnúť následky svojho konania. Ak sa však sám dostane do stavu, že nevie ovládnuť svoje konanie alebo odhadnúť jeho následky, za škodu je zodpovedný.⁴⁸ V prípade, že zamestnanec úmyselne neupozornil vedúceho zamestnanca na hroziacu škodu alebo proti nej nezakročil, môže od neho zamestnávateľ požadovať aby prispel na úhradu vzniknutej škody. Náhrada škody nesmie presiahnuť čiastku rovnajúcu sa štvornásobku priemerného mesačného zárobku konkrétneho zamestnanca. Zamestnanec nie je zodpovedný za škodu, ktorú spôsobil pri odvracaní nejakej inej hroziacej škodovej udalosti, alebo pri zásahu na ochranu života alebo zdravia. Zamestnanec nie je zodpovedný za škodu, ktorá plynie z podnikateľského rizika.⁴⁹

⁴⁵ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §177

⁴⁶ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §178

⁴⁷ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §179

⁴⁸ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §180

⁴⁹ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §181

Spôsob a náhrada škody je daná nasledovne: „Zamestnanec, ktorý zodpovedá za škodu, je povinný nahradiť zamestnávateľovi skutočnú škodu, a to v peniazoch, ak škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu a ak túto škodu zamestnávateľ od zamestnanca požaduje.“⁵⁰ Ako už bolo spomenuté, výška sumy náhrady škody nesmie presiahnuť štvornásobok priemerného mesačného zárobku tohto zamestnanca. Neplatí to však v prípade, ak ide o osobitnú zodpovednosť zamestnanca podľa paragrafu 182 až 185 alebo ak túto škodu spôsobil pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných látok. Ak bola škoda spôsobená úmyselne, môže zamestnávateľ okrem skutočnej škody žiadať aj úhradu ušlého zisku. Ak sa na škode podieľal porušením povinností aj zamestnávateľ, v tom prípade zamestnanec uhradí len časť škody. Keď je za škodu zodpovedných viac zamestnancov, uhradia škodu pomerne podľa miery svojho zavinenia.⁵¹

Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze je definovaná nasledovne: „Zamestnanec, ktorý zodpovedá za škodu, je povinný nahradiť zamestnávateľovi skutočnú škodu, a to v peniazoch, ak škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu a ak túto škodu zamestnávateľ od zamestnanca požaduje.“ Pod pojmom pracovný úraz zákonník práce rozumie: „Pracovný úraz je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.“ Zároveň uvádza, že pracovným úrazom nie je úraz, ktorý zamestnanec utrpel na ceste do práce a späť. Zodpovednosť zamestnávateľa pri chorobe z povolania je stanovená takto: „Za škodu spôsobenú zamestnancovi chorobou z povolania zodpovedá zamestnávateľ, u ktorého zamestnanec pracoval naposledy pred jej zistením v pracovnom pomere za podmienok, z ktorých vzniká choroba z povolania, ktorou bol postihnutý. Choroby z povolania sú choroby uvedené v právnych predpisoch o sociálnom zabezpečení (zoznam chorôb z povolania), ak vznikli za podmienok v nich uvedených.“⁵²

Existuje viacero spôsobov, ako sa zamestnávateľ môže zbaviť zodpovednosti za škodu voči zamestnancovi. V prípade, že sa chce zodpovednosti zbaviť celkom, musí preukázať, že jedinou príčinou škody bola:

- a) „škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinением porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s

⁵⁰ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §186

⁵¹ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §187

⁵² Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §195

nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali, alebo

- b) škodu si spôsobil postihnutý zamestnanec pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a zamestnávateľ nemohol škodu zabrániť.“⁵³

Ak sa chce zamestnávateľ zbaviť zodpovednosti aspoň z časti, musí preukázať, že:

- a) „postihnutý zamestnanec porušil svojím zavinením právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody,
- b) jednou z príčin škody bolo, že zamestnanec bol pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok,
- c) zamestnancovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že je zrejmé, že hoci neporušil právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo osobitné predpisy, konal ľahkomyselné a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže privodiť ujmu na zdraví.“⁵⁴

Zamestnávateľ je povinný uhradiť zamestnancovi skutočnú škodu v peniazoch, ak ju neodstráni uvedením do pôvodného stavu. Pri určení škody sa vychádza z ceny veci v čase poškodenia.⁵⁵ Ak zamestnávateľ preukáže, že na škode sa podieľal aj zamestnanec, jeho zodpovednosť sa obmedzí.⁵⁶

1.2.6 Ušlý zisk a škoda zavinené štátom

Ušlý zisk a škoda môže byť spôsobená aj pri výkone verejnej moci. Tieto prípady upravuje zákon č. 514/2003 Z.z., kde predmetom je „zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.“⁵⁷ V druhej časti tohto zákona, konkrétne paragraf 3 je definovaný rozsah zodpovednosti štátu za spôsobenú škodu. Štát je

⁵³ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §196

⁵⁴ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §196

⁵⁵ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §217

⁵⁶ Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov §218

⁵⁷ Zákon č. 514/2003 Z. z. Zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov §1

zodpovedný za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, a mohla vzniknúť týmito spôsobmi:

- a) „Nezákonným rozhodnutím
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.“⁵⁸

V prípade, že nastane niektorá z týchto situácií, podľa paragrafu 4 môžu za štát konať nasledujúce orgány:

- a) „Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak
 - 1. Škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu,
 - 2. Škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci,
 - 3. Škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu,
- b) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru, a
 - 1. Prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo
 - 2. Vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora,
- c) Ministerstvo financií Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní spôsobil škodu vyšetrovateľ finančnej správy alebo poverený pracovník finančnej správy, a
 - 1. Prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa finančnej správy alebo povereného pracovníka finančnej správy a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo

⁵⁸ Zákon č. 514/2003 Z. z. Zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov §3

2. Vyšetrovateľ finančnej správy alebo poverený pracovník finančnej správy nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora“⁵⁹

Okrem týchto už vymenovaných orgánov môžu za štát v istých situáciách konať aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Národná banka Slovenska, Národná rada Slovenskej republiky, Súdna rada Slovenskej republiky, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, alebo rôzne iné ministerstvo či orgán štátnej správy, pod ktoré spadá konkrétna škodová udalosť.

1.3 Výnosy, náklady a výsledok hospodárenia a ich vplyv na stanovenie ušlého zisku

Aby bolo možné určiť výšku ušlého zisku, je nevyhnutné v podniku poznať hodnoty výnosov a nákladov. Rozdielom medzi výnosmi a nákladmi sa dostaneme k ďalšiemu kľúčovému pojmu, ktorým je výsledok hospodárenia. Všetky tieto pojmy majú svoje výklady a rôzne členenia, pre lepšie zoznámenie sa s nimi si ich podrobnejšie popíšeme v jednotlivých podkapitolách, ktoré nasledujú.

1.3.1 Výnosy

Výnosy sú jedným z najdôležitejších ukazovateľov pre podnik. Hlavným dôvodom je to, že každý podnik má ako hlavný cieľ pravidelné a dlhodobé dosahovanie zisku, inak by nemohol dlhodobo fungovať. A práve výnosy sú pre zisk kľúčové, pretože ich výška výrazne ovplyvňuje výsledný zisk. Hodnotu zisku získame tak, že od výnosov odpočítame hodnotu vynaložených nákladov. Rovnako tak majú výnosy dôležitú rolu aj pri určovaní ušlého zisku, pretože ušlý zisk predstavuje výnosy, ktoré v dôsledku nejakej nepredvídanej udalosti neboli vygenerované, či už išlo o pozastavenie nejakej výrobnnej prevádzky z dôvodu pokazeného stroja alebo o nedodanie rôznych služieb. Všeobecne teda môžeme povedať, že výnosy sú hodnoty vyjadrené v peňažných čiastkach, ktoré sú generované činnosťou podniku.

⁵⁹ Zákon č. 514/2003 Z. z. Zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov §4

Pojem výnosy je definovaný aj v Zákone o účtovníctve. Výnosy patria medzi základné pojmy účtovníctva a sú definované ako: „zvýšenie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť“⁶⁰

Definícia výnosov v Medzinárodných účtovných štandardoch znie: „tzv. hrubé prírastky ekonomických úžitkov, ktoré vznikajú z bežných (hlavných) činností účtovnej jednotky počas obdobia a tieto prírastky vedú k zvýšeniu vlastného kapitálu; toto zvýšenie vlastného kapitálu je teda v dôsledku činnosti účtovnej jednotky a líši sa zásadným spôsobom od zvýšenia, ku ktorému dochádza v dôsledku príspevkov samotných vlastníkov.“⁶¹

Podľa autora Miloslava Syneka sú výsledkom činnosti podniku výrobky alebo služby a peňažným ohodnotením týchto realizovaných výrobkov alebo služieb za určité obdobie sú výnosy podniku, bez ohľadu na to, či v tomto období došlo k ich inkasu. Tým sa zároveň odlišujú výnosy od peňažných príjmov. Podľa neho tvoria hlavnú časť výnosov tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb. Podnik, ktorý maximalizuje svoje tržby, sa snaží maximalizovať množstvo jednotlivých druhov výrobkov ako aj ich ceny a nájsť najvhodnejšiu štruktúru predaja. V podmienkach tržného hospodárstva však nerozhoduje o cene podnik ale trh, pokiaľ nemá daný podnik monopolné postavenie na trhu. Synek ďalej uvádza, že výnosy sa delia do troch kategórií:

- a) prevádzkové výnosy
- b) finančné výnosy
- c) mimoriadne výnosy⁶²

Kategória mimoriadne výnosy však bola zrušená podľa novely zákona o účtovníctve, ktorá bola prijatá 31.12.2014. Tie výnosy, ktoré patrili do tejto kategórie sa odvtedy zaradujú do prevádzkových výnosov.

Ako bolo spomenuté, pri určovaní ušlého zisku je podstatné dokázať odhadnúť ušlé výnosy. Hlavnou časťou výnosov sú tržby, ktoré môžu pochádzať z rôznych zdrojov. Aby bolo možné čo najlepšie odhadnúť ušlý zisk je potrebné aby sme tieto zdroje dokázali identifikovať. Rozdelenie tržieb z hospodárskej činnosti je nasledovné:

⁶⁰ Zákon č. 431/2002 Z. z. Zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov §2

⁶¹ Medzinárodné účtovné štandardy. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/cely/odborny-clanok/Medzinarodne-uctovne-standardy-Vynosy-v-chapani-IFRS-IFRS-for-SMEs.htm>

⁶² SYNEK, M. *Podniková ekonomika: 5. přepracované a doplněné vydání*, Praha: C. H. Beck, 2010. s. 46 – 48. ISBN 978-80-7400-336-3

- a) Tržby z predaja tovaru
- b) Tržby z predaja vlastných výrobkov
- c) Tržby z predaja služieb
- d) Zmena stavu vnútroorganizačných zásob
- e) Aktivácia
- f) Tržby z predaja dlhodobého nehmotného majetku, dlhodobého hmotného majetku a materiálu
- g) Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti

Rozdelenie tržieb z finančnej činnosti:

- a) Tržby z predaja cenných papierov a podielov
- b) Výnosy z dlhodobého finančného majetku
- c) Výnosy z krátkodobého finančného majetku
- d) Výnosové úroky
- e) Kurzové zisky
- f) Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií
- g) Ostatné výnosy z finančnej činnosti

1.3.2 Náklady

Náklady sú pre podnik podobne ako výnosy veľmi dôležitým ukazovateľom. Aby sa podniku darilo a bol schopný dosahovať čo najväčší a dlhodobý zisk, okrem generovania výnosov sa musí snažiť aj čo najviac minimalizovať náklady. To znamená, že každý podnik potrebuje dôkladnú analýzu všetkých procesov a vstupov, ktoré stoja za nejakým výrobkom alebo službou, a musí sa snažiť narábať s nimi čo najefektívnejšie. Až následne sa môže začať rozhodovať na aký trh chce vstúpiť, aké množstvo výrobkov chce predávať a za akú cenu. Náklady majú veľký význam pre hodnotenie úrovne hospodárenia a rentability, takisto pre posudzovanie efektívnosti jednotlivých výrobných a obchodných procesov v podniku. Podrobné poznanie nákladov však slúži aj na určenie ušlého zisku a škody v podniku. Je potrebné poznať, aké náklady museli byť vynaložené na generovanie predpokladaných výnosov v konkrétnom prípade.

Zákon o účtovníctve pod pojmom náklady rozumie: „zníženie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť“⁶³. Náklady sú často zamieňané s pojmom výdavky, to však nie je správne. Rozdiel medzi týmito pojmi

⁶³ Zákon č. 431/2002 Z. z. Zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov §2

je v tom, že výdavky nám vyjadrujú zmenšenie objemu finančných prostriedkov, vznikajú pri úhrade. Konkrétne v tomto zákone sú výdavky definované ako: „úbytok peňažných prostriedkov alebo úbytok ekvivalentov peňažných prostriedkov účtovnej jednotky.“⁶⁴

Podľa autora Majtán Š. existujú dve poňatia nákladov, prvé plyní z finančného účtovníctva a je určené pre externých užívateľov a druhé plyní z vnútropodnikového účtovníctva, ktoré využívajú manažéri v podnikoch. Náklady podniku definuje ako peňažné ocenenie spotreby podnikových produkčných faktorov vrátane ostatných nákladov, potrebných na tvorbu podnikových výnosov.⁶⁵

Pri časovom rozlíšení nákladov je veľmi podstatné, že náklady vždy musia byť spojené s výnosmi príslušného obdobia. Časové rozlíšenie nákladov a výnosov ovplyvňuje výsledok hospodárenia podniku z ktorého vychádza aj základ dane z príjmu. Z dôvodu týchto súvislostí v podniku rozoznávame tieto účty:

- a) náklady budúcich období
- b) výdavky budúcich období

Na prvý pohľad sa vznik nákladov v podniku viaže na začiatok výrobnnej činnosti, kde registrujeme potrebných zamestnancov, materiál, stroje, budovy a podobne, v skutočnosti ale veľká časť nákladov vzniká už predtým, kedy sa stanovujú rôzne technologické postupy a vlastnosti výrobkov. Aby bolo možné lepšie priradovať a vyhodnocovať jednotlivé náklady, boli vytvorené viaceré rozdelenia nákladov podľa rôznych kritérií.

Autor Majtán Š. uvádza ako najčastejšie nasledovné členenie nákladov:

- a) „podľa nákladových druhov
- b) podľa závislosti nákladov od objemu výkonov
- c) podľa položiek kalkulačného vzorca
- d) podľa rozhodovacieho procesu“⁶⁶

Podľa autoriek Majdúchová H. a Neumannová A. sú náklady členené podľa jednotlivých fáz transformačného procesu:

- a) „náklady na vstupe do transformačného procesu

⁶⁴ Zákon č. 431/2002 Z. z. Zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov §2

⁶⁵ MAJTÁN, Š. a kol. *Podnikové hospodárstvo*: Bratislava: SPRINT 2 s.r.o., 2012. s. 243. ISBN 978-80-89393-63-3

⁶⁶ MAJTÁN, Š. a kol. *Podnikové hospodárstvo*: Bratislava: SPRINT 2 s.r.o., 2012. s. 249. ISBN 978-80-89393-63-3

- b) náklady v priebehu transformačného procesu
- c) náklady na výstupe z transformačného procesu“⁶⁷

V prípade prvej fázy vstup do transformačného procesu sa náklady delia podľa určitého druhu, ide o druhové členenie nákladov a je nasledovné:

- a) „materiálne náklady
- b) služby
- c) mzdové a ostatné osobné náklady
- d) dane a poplatky
- e) iné prevádzkové náklady
- f) odpisy a rezervy
- g) finančné náklady
- h) rezervy a finančné náklady
- i) mimoriadne náklady
- j) dane z príjmov“⁶⁸

Charakteristická pre toto členenie je ekonomická jednotnosť jednotlivých nákladových položiek. Tieto náklady radíme medzi náklady externé, pretože vznikajú pri spotrebe výrobných faktorov, ktoré plynú od dodávateľov na vstupe do transformačného procesu, a zároveň ide o prvotné náklady, lebo v danom procese sa objavujú prvýkrát.

Vo fáze priebehu transformačného procesu majú náklady viacero členení, napríklad sa delia podľa ich vzťahu k procesu zhotovovania výrobkov, a to na technologické náklady a náklady na obsluhu, zabezpečenie a riadenie výroby. Náklady v tejto fáze sa delia aj podľa miesta vzniku na rôznych vnútropodnikových útvaroch, a tvoria dve skupiny. Prvá skupina týchto nákladov zahŕňa tzv. režijné náklady, sú to náklady, ktoré vznikajú dôsledkom trvale vytvorených podmienok nezávislých od výrobných činností. Druhú skupinu tvoria náklady vznikajúce v jednotlivých útvaroch priradením určitých výrobných úloh, hovoríme o jednotkových nákladoch útvaru.⁶⁹

⁶⁷ MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. s. 207. ISBN 978-80-8168-169-1

⁶⁸ MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. s. 208. ISBN 978-80-8168-169-1

⁶⁹ MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. s. 210. ISBN 978-80-8168-169-1

Členenie nákladov vo fáze výstupu z transformačného procesu je založené na kalkulačnom členení nákladov. Ide o princíp súvislosti medzi jednotlivými výkonmi a nákladmi. Kalkulačné náklady sa delia na základe všeobecného kalkulačného vzorca, ktorý vyzerá nasledovne:

1. „priamy materiál
2. priame mzdy
3. ostatné priame náklady
4. prevádzková réžia

1.- 4. Vlastné náklady výroby

5. správna réžia
6. odbytová réžia

1.- 6. Vlastné náklady realizovaného výkonu

7. zisk (strata)

1.- 7. Cena výrobku“⁷⁰

Podniky si tento kalkulačný vzorec môžu modifikovať podľa svojej potreby, prípadným pridaním alebo vynechaním niektorých položiek.

Ďalšie kritérium podľa ktorého sa členia náklady je ich závislosť od objemu výkonov. Vzhľadom na toto kritérium rozlišujeme náklady **variabilné** a **fixné**. Toto členenie slúži na spresnenie plánovania a kontroly nákladov, umožňuje určiť fixné náklady, vytvára predpoklady pre hodnotenie využitia nákladov na základe stupňa využitia produkčnej kapacity, umožňuje zostavovanie variabilných rozpočtov a slúži na výpočet príspevku na úhradu fixných nákladov.⁷¹

Variabilné náklady sú špecifické tým, že ich výška sa mení v závislosti od objemu výkonov. Zahrňujú náklady na materiál, priame mzdy, palivo a podobne. Úroveň premenlivosti týchto nákladov je rozdielny a preto sa variabilné náklady delia na proporcionálne a neproporcionálne. Proporcionálne náklady sa menia v rovnakom pomere ako množstvo produkcie. Neproporcionálne náklady sa ešte ďalej delia na:

- a) progresívne náklady
- b) degresívne náklady
- c) regresívne náklady

⁷⁰ MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. s. 212. ISBN 978-80-8168-169-1

⁷¹ MAJTÁN, Š. a kol. *Podnikové hospodárstvo*: Bratislava: SPRINT 2 s.r.o., 2012. s. 251-255. ISBN 978-80-89393-63-3

Fixné náklady sú také, ktoré sa s objemom výkonov nemenia, to znamená, že sú stále. Tieto náklady sa v absolútnej výške viažu s rozsahom kapacít, ktoré musia byť vytvorené pre určitý výrobný proces. Vzhľadom na jednotku produkcie sa však tieto náklady v závislosti od objemu produkcie nemenia. Fixné náklady členíme do dvoch základných skupín a to absolútne fixné a relatívne fixné.

Absolútne fixné náklady sú tie, ktorých výška sa vôbec nemení pri zmene objemu produkcie, sú spojené so založením spoločnosti, s odpismi, nákladmi na technický rozvoj a podobne. Členíme ich ešte na jednorazové a priebežné. Jednorazové sú napríklad náklady na založenie spoločnosti a priebežné môžu byť platy alebo odpisy.

Relatívne fixné náklady sú také, ktoré je potrebné zvyšovať pri nedostatočnej kapacite výroby. Nemenia sa postupne ale skokom.

Z hľadiska využiteľnosti sa fixné náklady členia na **využité** a **voľné**. Využité fixné náklady sú tie, ktoré sú naplno využité pri zhotovovaní produkcie. Voľné fixné náklady tvoria tú časť nákladov, ktorá nie je úplne naplnená objemom výroby, sú potenciálnou rezervou pre účinnejšie využitie fixných nákladov a zvýšenie hospodárnosti.⁷²

1.3.3 Výsledok hospodárenia

Výsledok hospodárenia podniku je informáciou o tom, či podnik za dané obdobie dosiahol zisk alebo stratu. Je to rozdiel medzi celkovými výnosmi podniku a celkovými nákladmi podniku. V prípade, že v podniku výnosy prevyšovali náklady, znamená to, že podnik dosiahol zisk, čo je hlavný účel podnikania. Ak však v podniku náklady prevyšujú výnosy, vtedy podnik utrpel stratu. Pre účely získania výsledku hospodárenia sa v podniku vedie výkaz ziskov a strát.

Výsledok hospodárenia je možné rozdeliť podľa úrovne transformačného procesu, pri ktorom vznikol, a to nasledovne:

- a) Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti
- b) Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti
- c) Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti
- d) Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti
- e) Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie

⁷² MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. s. 215-217. ISBN 978-80-8168-169-1

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti predstavuje prevádzkový výsledok, to znamená, že súvisí s činnosťou, ktorá je predmetom podnikania podniku a ďalšími aktivitami na podporu tejto činnosti. Výsledkom je rozdiel medzi výnosmi z hospodárskej činnosti a nákladmi z hospodárskej činnosti.

Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti je finančný výsledok, ktorý je spojený s finančnou činnosťou podniku, týka sa rôznej podpory podnikania prostredníctvom finančných prostriedkov, a vzniká ako rozdiel medzi výnosmi z finančnej činnosti a nákladmi z finančnej činnosti.

Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti vzniká pri aktivitách podniku, ktoré nie sú pre podnik obvyklé, nie sú spojené s hlavným predmetom podnikania, a je to rozdiel medzi výnosmi a nákladmi z mimoriadnej činnosti. V súčasnosti už nie je v platnosti.

Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti je súčet výsledku hospodárenia z hospodárskej činnosti a výsledku hospodárenia z finančnej činnosti, od tohto súčtu je potrebné ešte odpočítať daň z príjmov z bežnej činnosti.⁷³

Ako už bolo spomenuté, hlavným cieľom každého podniku a podnikania je dosiahnutie kladného výsledku hospodárenia, čiže zisku. Samotný zisk plní v podniku viaceré dôležité funkcie:

- a) Kriériálna funkcia
- b) Rozvojová funkcia
- c) Rozdeľovacia funkcia
- d) Motivačná funkcia.⁷⁴

1.4 Stanovenie ušlého zisku ako strata hodnoty podniku

V reálnej podnikateľskej praxi sa vyskytujú situácie, kedy nie je možné určiť škodu v podobe ušlého zisku ako klasický výsledok hospodárenia, pretože tento spôsob by nebol voči poškodenému subjektu ekonomicky spravodlivý. Škoda, ktorá vznikne v podnikateľskom subjekte môže byť tak závažná, že znamená ohrozenie jeho entity a schopnosti ďalej generovať voľné odčerpateľné zdroje. Ide o špecifické situácie ako napr. neoprávnená exekúcia na pohľadávky, neoprávnene vyhlásený konkurz, dlhodobé zablokovanie finančných účtov, vypovedanie vopred zazmluvneného kontraktu,

⁷³ MAJTÁN, Š. a kol. *Podnikové hospodárstvo*: Bratislava: SPRINT 2 s.r.o., 2012. s. 307-309. ISBN 978-80-89393-63-3

⁷⁴ MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. s. 236. ISBN 978-80-8168-169-1

neoprávnenému odobratu licencie, alebo iného práva podnikat' a pod. Takéto situácie môžu spôsobiť, že podnik nie je schopný na danú situáciu reagovať a pokiaľ orgán súdnej moci uzná, že došlo k pochybeniu na druhej strane, je potrebné určiť škodu. V takýchto prípadoch, kedy dôjde k ohrozeniu samotnej existencie podniku, k strate jeho zákazníckeho kmeňa, k rozsiahlej strate výnosového potenciálu podniku je ekonomicky spravodlivé vypočítať ušlý zisk ako stratu hodnoty podniku. V ďalšej časti našej záverečnej správe sa budeme teoreticky venovať hodnote ako ekonomickej kategórii a metód jej stanovenia.

1.4.1 Hodnota podniku

Pri stanovení hodnoty podniku je potrebné zohľadniť nie len samotný hmotný a nehmotný majetok podniku, ale komplexnejší obraz všetkých zložiek podniku, ktorého súčasťou sú aj zamestnanci, vzťahy s rôznymi externými partnermi alebo so zákazníkmi. Všetky tieto faktory determinujú hodnotu podniku a jeho úžitkovosť.

Pri kúpe rôznych tovarov sa obvyčajne cena daného tovaru rovná aj hodnote tohto tovaru, pri hodnote podniku to však neplatí. Hodnotu podniku väčšinou odzrkadľuje tá suma, na ktorej sa dohodnú kupujúci a predávajúci. Táto čiastka je len odhadom, nepredstavuje skutočnú cenu a je ovplyvnená rôznymi faktormi. Hodnota podniku je určená hlavne tým, aké sú predpokladané budúce príjmy, ktoré sú následne prepočítané na súčasnú hodnotu.⁷⁵

Najčastejšie základné prístupy k ohodnoteniu podniku sú trhovú hodnotu, subjektívnu hodnotu a objektivizovaná hodnota.

Trhovú hodnotu predstavuje sumu, ktorá by mala byť dohodnutá za určitých podmienok. Medzinárodné ohodnocovacie štandardy ju definujú ako: „trhovú hodnotu je odhadovaná čiastka, za ktorú by mal byť majetok vymenený k dátumu ohodnotenia, medzi dobrovoľne zainteresovanými kupujúcimi a predávajúcimi, v nezávislej transakcii medzi samostatnými a nezávislými partnermi po uskutočnení náležitého marketingu, v ktorom by obe strany rokovali informovane, rozumne a bez nátlaku“⁷⁶

Subjektívna hodnota je definovaná ako hodnota, ktorá je odhadovaná pre konkrétny investičný zámer konkrétneho investora. Táto hodnota môže byť v porovnaní s trhovou vyššia ale aj nižšia. Je výrazne ovplyvnená predstavami investora.

⁷⁵ MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. - *Podnikové hospodárstvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2018. s. 347-348. ISBN 978-80-8168-807-2

⁷⁶ Slovenská Asociácia Ekonomických Znalcov - *Medzinárodné ohodnocovacie štandardy*, Bratislava: 2003, s. 120.

Objektivizovaná hodnota je zas opakom hodnoty subjektívnej pretože by mala spĺňať všeobecne uznávané štandardy. Požiadavky, ktoré musia byť splnené sú: udržiavať substanciu, možnosť odčerpania voľného zisku, rozdelenie majetku na nutný a nepotrebný, možnosť zmien v podniku, konkrétna metóda ohodnotenia, pokračovanie manažmentu podniku.

V Slovenskej republike sa za výsledok ohodnotenia podniku považuje všeobecná hodnota, ktorá sa podobá podmienkam trhovej hodnoty. Pojem všeobecná hodnota je legislatívne definovaný ako: „Všeobecnou hodnotou majetku je objektivizovaná hodnota, ktorá je znaleckým odhadom najpravdepodobnejšej ceny hodnoteného majetku ku dňu ohodnotenia v danom mieste a čase, ktorú by tento mal dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, keď kupujúci a predávajúci budú konať s patričnou informovanosťou a opatrnosťou a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprímeranou pohnútkou“⁷⁷

Znalci, ktorý vykonávajú ohodnotenie podniku, musia dodržiavať tri základné zásady: zásada hospodársky rozumného riešenia, zásada objektívneho hodnotenia a zásada vypracovania správy o hodnotení podniku. Okrem týchto je samozrejme potrebné aj dodržiavanie iných ďalších zásad, a znalec rovnako potrebuje aj prístup k mnohým dokumentom.⁷⁸

1.4.2 Postup ohodnotenia

Zvolenie správneho postupu pri ohodnotení podniku je jedným z dôležitých krokov pre znalca. Túto voľbu ovplyvňuje do značnej miery to, z akého dôvodu sa daný podnik bude ohodnocovať. Tieto dôvody môžu byť rôzne ako napríklad kúpa a predaj podniku, splnutie alebo rozdelenie podniku, likvidácia alebo konkurz podniku.

Po identifikovaní dôvodu oceňovania podniku nasleduje proces ohodnotenia, ktorý sa vždy môže mierne líšiť vzhľadom na konkrétnu situáciu. Vo všeobecnosti je ale možné popísať postup ocenenia takto:

1. Zber vstupných údajov
2. Analýza údajov – strategická analýza, finančno-ekonomická analýza
3. Vypracovanie finančného plánu

⁷⁷ Vyhláška č. 492/2004 Z. z. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o stanovení všeobecnej hodnoty majetku §2

⁷⁸ MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. - *Podnikové hospodárstvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2018. s. 348-353. ISBN 978-80-8168-807-2

4. Ocenenie podniku⁷⁹

1.4.3 Metódy ohodnotenia podniku

Pre ocenenie hodnoty podniku existuje mnoho rôznych metód, ktoré sú založené na rôznych podstatách a každá sa hodí v inej situácii, preto je veľmi dôležité, aby znalec zvolil tú najvhodnejšiu metódu vzhľadom k príčine ocenenia. Znalec je povinný výber konkrétnej metódy aj vysvetliť.⁸⁰

Metódy ohodnotenia upravuje rôzna odborná a vedecká literatúra. Majú aj svoju legislatívnu úpravu a to v podobe vyhlášky 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku. V nasledujúcej časti práce uvedieme prehľad metód ohodnotenia podľa vyhlášky 492/2004 Z.z.

Medzi základné metódy ohodnotenia podniku patria:

- Majetková
- Podnikateľská
- Kombinovaná
- Likvidačná
- Porovnávací⁸¹

Majetková metóda

Táto metóda patrí medzi statické, to znamená, že nezohľadňuje časové vplyvy. Pomocou nej je možné stanoviť všeobecnú hodnotu podniku tak, že od súčtu všetkých zložiek majetku podniku odpočítame hodnotu cudzích zdrojov k dátumu ohodnotenia.

$$V\check{S}H_P = V\check{S}H_{ZM} - V\check{S}H_{CZ}$$

kde: $V\check{S}H_{ZM}$ – všeobecná hodnota zložiek majetku

$V\check{S}H_{CZ}$ – všeobecná hodnota cudzích zdrojov⁸²

Podnikateľská metóda

Nazývaná aj ako výnosová metóda, sa stanovuje kapitalizáciou odčerpatelných zdrojov, a má dve rôzne podoby:

⁷⁹ MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3., upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011. s. 53. ISBN 978-80-86929-67-5

⁸⁰ KUBICA, Milan a kol.. – *Znalectvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. s.122. ISBN 978-80-7552-500-0

⁸¹ Vyhláška č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov, § 3.

⁸² KUBICA, Milan a kol.. – *Znalectvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. s. 123. ISBN 978-80-7552-500-0

a) Časovo neobmedzená životnosť podniku

$$V\check{S}H_P = H_{OZ} + H_P$$

kde: H_{OZ} – všeobecná hodnota odčerpateľných zdrojov počas hodnoteného obdobia,

H_P – hodnota pokračujúca

Všeobecná hodnota odčerpateľných zdrojov počas hodnoteného obdobia sa stanoví ako

$$H_{OZ} = \sum_{t=1}^n \frac{OZ_t}{(1+i)^t}$$

kde: OZ_t – odčerpateľné zdroje počas hodnoteného obdobia

i – miera kapitalizácie

n – dĺžka sledovaného obdobia

Hodnota pokračujúca sa stanoví ako:

$$H_P = \frac{OZ_{n+1}}{i - g} \cdot \frac{1}{(1+i)^n}$$

kde: OZ_{n+1} – objem odčerpateľných zdrojov v roku nasledujúcom po sledovanom období

i – miera kapitalizácie

g – trvale udržateľná miera rastu odčerpateľných

n – dĺžka sledovaného obdobia

Následne sa všeobecná hodnota podniku stanoví ako:

$$V\check{S}H_P = H_{OZ} + H_P$$

kde: H_{OZ} – všeobecná hodnota odčerpateľných zdrojov počas hodnoteného obdobia

H_P – pokračujúca hodnota

b) Časovo obmedzená životnosť podniku

$$V\check{S}H_P = H_{OZ} + H_K$$

Kde: H_{OZ} – všeobecná hodnota odčerpateľných zdrojov počas hodnoteného obdobia

H_K – konečná hodnota podniku a častí podniku v roku nasledujúcom po sledovanom období

Konečnú hodnotu vypočítame ako:

$$H_K = \frac{LP_{n+1}}{(1+i)^{n+1}}$$

LP_{n+1} – predpokladaný čistý výnos zo speňaženia majetku v roku nasledujúcom po sledovanom období

i – miera kapitalizácie

n – dĺžka sledovaného obdobia⁸³

Likvidačná metóda

Táto metóda sa používa pri ukončení činnosti podniku, a to buď likvidáciou alebo konkurzom. V prípade likvidácie sa všeobecná hodnota podniku stanoví nasledovne:

$$V\check{S}H_L = \sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMI} - V\check{S}H_{CZ} - V\check{S}H_{NL}$$

kde: $\sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMI}$ – súčet všeobecných hodnôt zložiek majetku

$V\check{S}H_{CZ}$ – všeobecná hodnota cudzích zdrojov

$V\check{S}H_{NL}$ – všeobecná hodnota nákladov spojených s likvidáciou

V prípade konkurzu takto:

$$V\check{S}H_{LK} = k_s * \sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMI} - V\check{S}H_{F\check{U}}$$

kde: $\sum_{i=1}^n V\check{S}H_{ZMI}$ – súčet všeobecných hodnôt zložiek majetku

$V\check{S}H_{CZ}$ – všeobecná hodnota finančných účtov

k_s – súhrnný koeficient speňažiteľnosti majetku ako celku⁸⁴

Kombinovaná metóda

Táto metóda je kombináciou majetkovej a podnikateľskej metódy. Postupuje sa pri nej tak, že tieto dve metódy sa dajú do pomeru a to buď aritmetickým alebo váženým priemerom.⁸⁵

Porovnávací metóda

Porovnávací metóda je založená na porovnaní ohodnocovaného podniku so vzorovými podnikmi. Keďže však na Slovensku podnikateľské prostredie nie je až tak veľmi rozvinuté, a nie je tu dostatočný počet vzorových podnikov na porovnanie, táto metóda sa na Slovensku používa veľmi málo.⁸⁶

⁸³ KUBICA, Milan a kol.. – *Znalectvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. s. 124-126. ISBN 978-80-7552-500-0

⁸⁴ KUBICA, Milan a kol.. – *Znalectvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. s. 126-127. ISBN 978-80-7552-500-0

⁸⁵ KUBICA, Milan a kol.. – *Znalectvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. s. 127. ISBN 978-80-7552-500-0

⁸⁶ KUBICA, Milan a kol.. – *Znalectvo*: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. s. 128. ISBN 978-80-7552-500-0

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom tejto diplomovej práce je stanovenie škody pre vybraný podnik. V tomto prípade ide o podnik NEALKO Slovensko, s.r.o. Škodovou udalosťou bol v tomto prípade vyhlásenie konkurzu na podnik, ktorý neskôr príslušný súd označil ako neoprávnené. Pre túto udalosť bolo potrebné zvoliť správnu metódu stanovenia škody, ktorou je výpočet škody v podobe straty hodnoty podniku. Záverečná práca má poukázať nato, aké veľké a dlhodobé dôsledky môže spôsobiť takáto škodová udalosť, a poskytnúť náhľad určitých postupov pri vzniku takejto situácie.

Aby sme boli schopní dosiahnuť hlavný cieľ tejto diplomovej práce, je nevyhnutné určiť si čiastkové ciele pre teoretickú aj praktickú časť.

Čiastkovými cieľmi teoretickej časti sú:

- ekonomická interpretácia pojmov ušlý zisk a škoda
- právna interpretácia pojmov ušlý zisk a škoda prostredníctvom Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Trestného zákona, Trestného poriadku, Zákonníka práce a zavinenie týchto udalostí štátom
- definícia pojmov výnosy, náklady a výsledok hospodárenia podniku
- Definícia pojmu hodnota podniku a popísanie metód akými sa stanovuje

Čiastkové ciele praktickej časti sú:

- základná charakteristika vybraného podniku NEALKO Slovensko, s.r.o.
- zhodnotenie finančnej situácie podniku prostredníctvom finančno-ekonomickej analýzy
- analýza odvetvia do ktorého vybraný podnik spadá
- stanovenie všeobecnej hodnoty podniku

Dodržaním a splnením týchto jednotlivých čiastkových cieľov sa nám podarí splniť hlavný cieľ, ktorým je vyčíslenie ušlého zisku podniku vo forme straty hodnoty podniku.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Pri vypracovaní tejto diplomovej práce sme využili rôzne metódy skúmania, ktoré boli potrebné k tomu, aby sme dosiahli najprv jednotlivé čiastkové ciele a následne ich splnením hlavný cieľ. Metódy skúmania boli volené podľa toho, čo vyžadovali jednotlivé kapitoly. Vždy sme sa snažili zvoliť čo najvhodnejšiu metódu, pomocou ktorej by sme sa dopracovali k žiadanému výsledku.

V teoretickej časti práce sme využili metódy deskripcie, komparácie, analýzy a syntézy. Prvá spomínaná metóda bola využitá pri definovaní všetkých základných pojmov, ktoré sme potrebovali pre lepšie pochopenie problematiky danej témy. Išlo o pojmy ako napríklad výnosy, náklady, výsledok hospodárenia, hodnota alebo samotný ušlý zisk a škoda. Metóda komparácie bola použitá v prípade porovnania definícií konkrétnych pojmov pomocou rozličných autorov, alebo rozličných zákonov. Aby sme mohli aplikovať spomínané dve metódy, bolo potrebné využiť metódu analýzy pri naštudovaní týchto pojmov a následne sme tieto vedomosti zhrnuli pomocou syntézy.

V praktickej časti sme postupne využívali viaceré metódy. Pri charakteristike spoločnosti bol využitý hlavne opis základných skutočností a poznatkov o podniku, ale takisto sme využili aj metódu dedukcie pri vymedzení konkrétnych záujmových oblastí podniku. Pri finančno-ekonomickej analýze bola aplikovaná analýza ex-post na základe vývoja minulých období a analýza ex-ante ako predikcia do budúcnosti. V rámci týchto metód sme takisto využili horizontálnu a vertikálnu analýzu účtovných závierok podniku a porovnávali sme finančné pomerové ukazovatele s podobnými podnikmi v odvetví nealkoholických nápojov. Pri analýze odvetvia bol použitý Porterov model piatich síl, kde je využitá analýza a dedukcia okolia podniku. Metóda komparácie bola využitá pri analýze kúpyschopnosti obyvateľstva, analýze zamestnanosti a vývoji predaja a výroby nealkoholických nápojov, keď boli porovnávané rôzne skupiny. Pri stanovení hodnoty podniku boli použité základné ekonomické a matematické postupy. V praktickej časti sme množstvo informácií prezentovali aj formou tabuliek, a použitých bolo aj pár grafických zobrazení.

4 Výsledky práce a diskusia

V tejto časti diplomovej práce bude spracovaná charakteristika vybraného podniku NEALKO Slovensko, s.r.o., finančno-ekonomická analýza podniku, analýza odvetvia a následne stanovená všeobecná hodnota podniku a ušlý zisk. Dôvodom je, že na podnik bol 1.1.2018 vyhlásený konkurz, a preto je potrebné vyčíslit' všeobecnú hodnotu podniku. Následne však 30.3.2020 súd rozhodol, že išlo o neoprávnene vyhlásený konkurz, a podnik už medzitým stratil všetkých svojich zákazníkov, bola zastavená výroba a stratená prítomnosť na všetkých trhoch. Keďže ku dňu vypracovania ohodnotenia ešte v podniku zostal hnuťelný majetok, odpočítaním hodnoty tohto majetku od všeobecnej hodnoty podniku dostaneme ušlý zisk, ktorý bol spôsobený. Pre účely tejto záverečnej práce bol daný príbeh vymyslený.

4.1 Charakteristika podniku NEALKO Slovensko, s.r.o.

NEALKO Slovensko, s.r.o. je patrí medzi najvýznamnejších výrobcov nealkoholických nápojov v strednej Európe. Jej materská spoločnosť NEALKO Slovensko, s.r.o. Československo pôsobí hlavne v Českej republike, na Slovensku, v Poľsku a Rusku. Taktiež exportuje do mnohých ďalších krajín. V roku 2002 postavila spoločnosť továreň v Rajeckej Lesnej na Slovensku, aby uspokojila dopyt na slovenskom trhu.

NEALKO Slovensko, s.r.o. má aktuálne vedúcu pozíciu na slovenskom trhu a to aj vďaka jej jedinečnosti, ktorá je založená na pochopení miestneho trhu a jej inovatívnom prístupe. Medzi hlavné značky so silnou pozíciou na trhu patrí NEALKO Slovensko, s.r.o., voda Rajec a hroznová limonáda Vinea.

Hlavnými činnosťami spoločnosti sú:

- Výroba nealkoholických nápojov
- Kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti v rozsahu voľnej živnosti- veľkoobchod
- Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi v rozsahu voľnej živnosti- maloobchod
- Sprostredkovateľská činnosť
- Reklamné činnosti
- Výroba a predaj polotovarov

Skupinu NEALKO Slovensko, s.r.o. tvoria:

- NEALKO Slovensko, s.r.o. ČeskoSlovensko a. s. – materská spoločnosť, Ostrava (CZ)
- NEALKO Slovensko, s.r.o. a. s. – Krnov, Mnichovo Hradiště (CZ)
- NEALKO Slovensko, s.r.o. a. s. – Rajecká Lesná (SK)
- ООО Megapack – Moskva (RU)
- UGO Trade s r.o. – Krnov (CZ)
- Santa trans spol. s r. o. – Krnov (CZ)
- Radenska d.o.o. – Radenci (SI)
- Studenac d.o.o. – Lipik (HR)
- Premium Rosa Sp. z o.o. - Złotokłos (PL)
- LEROS, s.r.o. - Praha (CZ)

Víziou skupiny NEALKO Slovensko, s.r.o., a.s. je byť československou jednotkou v gastronómii a impulze, udržať si postavenie v reťazi a ponúkať nápoje v čo najzdravšej podobe.

4.2 Finančno-ekonomická analýza podniku NEALKO Slovensko, s.r.o.

V tejto podkapitole sa budeme zaoberať finančno-ekonomickou analýzou vybraného podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. Bližšie si popíšeme jednotlivé ukazovatele a charakterizujeme ich význam pre podnik ako taký. Účelom tejto kapitoly je vyhodnotiť finančné zdravie analyzovanej spoločnosti a to ako ex post, tak ex-ante.

4.2.1 Analýza ex-post

Analýza formu ex-post predstavuje základný finančno-ekonomický výstup analýzy podniku. Sledujeme v nej ukazovatele z minulosti po účtovnom období, hodnotíme a vzájomne ich porovnávame.

Horizontálna a vertikálna analýza

V tejto podkapitole budeme sledovať jednotlivé položky aktív a pasív, ich medziročné zmeny (horizontálna analýza) a ich podiely na celkových zložkách aktív a pasív. Takéto vyobrazenie môžeme sledovať v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 1 – Horizontálna a vertikálna analýza aktív podniku

	2015	% podiel 2015	2016	% podiel 2016	2017	% podiel 2017	Index 2016/2015	Index 2017/2016
SPOLU MAJETOK	44 309 605	100,00%	40 891 376	100,00%	38 002 007	100,00%	0,92	0,93
NEOBEŽNÝ MAJETOK	30 026 575	67,77%	28 818 071	70,47%	27 351 015	71,97%	0,96	0,95
Dlhodobý nehmotný majetok	5 043 021	16,80%	4 205 530	14,59%	3 357 691	12,28%	0,83	0,80
Dlhodobý hmotný majetok	25 983 554	86,54%	24 612 541	85,41%	23 993 324	87,72%	0,95	0,97
Pozemky	1 000 955	3,85%	1 050 985	4,27%	1 063 912	4,32%	1,05	1,01
Stavby	16 609 691	63,92%	16 127 699	65,53%	15 634 803	63,52%	0,97	0,97
Samostatné hnuťelné veci a súbory hn. Vecí	8 138 455	31,32%	7 085 888	28,79%	6 172 478	25,08%	0,87	0,87
Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok	224 453	0,86%	347 969	1,41%	1 122 131	4,56%	1,55	3,22
Poskyt. preddavky na dlhodobý hm. Majetok	10 000	0,04%	-	0,00%	-	0,00%	-	-
Dlhodobý finančný majetok	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	-
OBEŽNÝ MAJETOK	13 047 391	29,45%	11 718 828	28,66%	10 384 569	27,33%	0,90	0,89
Zásoby	3 918 486	30,03%	3 747 136	31,98%	3 171 761	30,54%	0,96	0,85
Materiál	2 490 702	63,56%	2 371 620	63,29%	2 031 709	54,22%	0,95	0,86
Nedokončená výroba a polotovary vlastnej výroby	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	-
Výrobky	1 132 905	28,91%	1 169 507	31,21%	907 716	24,22%	1,03	0,78
Dlhodobé pohľadávky	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	-	-

Krátkodobé pohľadávky	9 031 875	69,22%	7 793 422	66,50%	7 044 427	67,84%	0,86	0,90
Pohľadávky z obchodného styku	9 014 458	99,81%	7 773 902	99,75%	7 019 568	90,07%	0,86	-
Daňové pohľadávky a dotácie	86	0,00%	-	0,00%	48	0,00%	-	-
Iné pohľadávky	17 331	0,19%	19 520	0,25%	24 811	0,32%	1,13	1,27
Finančné účty	97 030	0,74%	178 270	1,52%	168 381	1,62%	1,84	0,94
Peniaze	24 281	25,02%	20 798	11,67%	18 991	11,28%	0,86	0,91
Účty v bankách	72 749	74,98%	157 472	88,33%	149 390	88,72%	2,16	0,95
ČASOVÉ ROZLIŠENIE	235 639	0,53%	354 477	0,87%	266 423	0,70%	1,50	0,75
Náklady budúcich období krátkodobé	144 825	61,46%	171 607	48,41%	137 200	51,50%	1,18	0,80
Príjmy budúcich období krátkodobé	4 408	1,87%	1 680	0,47%	1 552	0,58%	0,38	0,92

Zdroj: vlastné spracovanie

Podstatou horizontálnej analýzy je porovnávanie hodnôt zvolených položiek výkazov v rôznom čase. Prívlastok „horizontálna“ vyjadruje skutočnosť, že v jednom riadku (na horizontále) je sústredených viacero obsahovo (vecne) rovnakých údajov, ktoré sa líšia časovým obdobím, o ktorom vypovedajú. Vertikálnu analýzu charakterizuje vyčíslenie podielu jednotlivých položiek na celku, ktorého sú časťou. Bilančná hodnota majetku dosiahla k 31. decembru 2015 celkom 44 309 605 EUR, v roku 2016 klesla na hodnotu 40 891 376, čo vyjadruje medziročný index vývoja 0,92. V ďalšom roku 2017 sa hodnota majetku zas mierne znížila na 38 002 007, medziročný index je v tomto prípade 0,93.

Pri vertikálnej a horizontálnej analýze majetku môžeme sledovať nasledujúce skutočnosti. V sledovanom období je pomer neobežného majetku vyšší ako pomer obežného majetku.

Výrazne vyšší podiel na neobežnom majetku má dlhodobý hmotný majetok oproti

dlhodobému nehmotnému majetku. Veľký podiel na hodnote neobežného majetku predstavujú najmä stavby a samostatné hnutelné veci. U každej položky môžeme sledovať medziročný vývoj aj pomocou indexu, u väčšiny položiek neobežného majetku je zaznamenaný mierny pokles.

Hodnota obežného majetku má rovnako mierne klesajúci trend. Tento pokles bol spôsobený hlavne výraznejším poklesom zásob a rovnako tak krátkodobých pohľadávok podniku. Najväčší podiel na obežnom majetku majú krátkodobé pohľadávky z obchodného styku, a následne materiál a výrobky.

Podiel finančných účtov na obežnom majetku narástol medziročne takmer o celé jedno percento. Tento medziročný nárast je spôsobený hodnotou účtov v bankách, kým v roku 2015 bola ich hodnota 72 749, tak v roku 2016 sa zvýšila až na 157 472. Aj v roku 2017 sa podiel finančných účtov na obežnom majetku jemne zvýšil, napriek tomu, že výška peňazí aj účtov v bankách mierne klesla, a to z dôvodu výraznejšieho poklesu zásob a krátkodobých pohľadávok.

Časové rozlíšenie výraznejšie narástlo medzi rokom 2015 a rokom 2016, následne však opäť kleslo v roku 2017.

Tabuľka 2 – Horizontálna a vertikálna analýza pasív podniku

	2015	% podiel 2015	2016	% podiel 2016	2017	% podiel 2017	Index 2016/2015	Index 2017/2016
SPOLU VL. IMANIE A ZÁVÄZKY	44 309 605	100,00%	40 891 376	100,00%	38 002 007	100,00%	0,92	0,93
VLASTNÉ IMANIE	14 228 012	32,11%	14 726 880	36,01%	14 899 605	39,21%	1,04	1,01
Základné imanie	2 238 000	15,73%	2 238 000	15,20%	2 238 000	15,02%	1,00	1,00
Zákonné rezervné fondy	447 600	3,15%	447 600	3,04%	447 600	3,00%	1,00	1,00
Výsledok hosp. min. rokov	9 819 207	69,01%	9 008 034	61,17%	9 541 280	64,04%	0,92	1,06
VH za účt. obd. po zdanení	1 723 205	12,11%	3 033 246	20,60%	2 672 725	17,94%	1,76	0,88
ZÁVÄZKY	29 230 345	65,97%	24 740 497	60,50%	22 698 027	59,73%	0,85	0,92
Dlhodobé záväzky	1 156 807	3,96%	1 349 301	5,45%	1 078 840	4,75%	1,17	0,80
Dlhodobé záväzky voči dcérskej	0	0,00%	-	0,00%	0	0,00%	0,00	0,00

účtovnej jednotke a materskej účtovnej jednotke								
Závazky zo soc. Fondu	61 642	5,33%	107 871	7,99%	151 160	14,01%	1,75	1,40
Dlhodobé bankové úvery	6 603 378	22,59%	6 592 769	26,65%	4 040 979	17,80%	1,00	0,61
Krátkodobé záväzky	10 377 232	35,50%	11 527 451	46,59%	12 201 280	53,75%	1,11	1,06
Závazky z obchodného styku	8 725 755	84,09%	9 387 973	81,44%	10 234 261	83,88%	1,08	1,09
Závazky voči spoločníkom a združeniu	0	0,00%	-	0,00%	0	0,00%	-	-
Závazky voči zamestnancom	232 300	2,24%	359 126	3,12%	212 284	1,74%	1,55	0,59
Závazky zo sociálneho poistenia	150 541	1,45%	149 365	1,30%	138 522	1,14%	0,99	0,93
Daňové záväzky a dotácie	931 043	8,97%	1 060 855	9,20%	852 228	6,98%	1,14	0,80
Iné záväzky	1 617	0,02%	4 635	0,04%	3 131	0,03%	2,87	0,68
Rezervy	1 266 466	4,33%	975 373	3,94%	1 093 417	4,82%	0,77	1,12
Zákonné rezervy	518 567	40,95%	661 428	67,81%	434 238	39,71%	1,28	0,66
Ostatné rezervy	747 899	59,05%	313 945	32,19%	659 179	60,29%	0,42	2,10
Bežné bankové úvery	9 826 462	33,62%	4 295 603	17,36%	4 283 511	18,87%	0,44	1,00
ČASOVÉ ROZLIŠENIE	851 155	1,92%	1 423 999	3,48%	404 375	1,06%	1,67	0,28
Výdavky budúcich období krátkodobé	851 155	100,00%	1 422 396	99,89%	403 199	99,71%	1,67	0,28
Výnosy budúcich období krátkodobé	0	0,00%	1 603	0,11%	1 176	0,29%	-	0,73

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri analýze pasív môžeme sledovať, že v sledovanom období podiel záväzkov presahuje výšku vlastného imania. Tento podiel sa však výraznejšie znížil hlavne v roku 2016, približne o 5%. Hodnota základného imania a zákonných rezervných fondov sa počas sledovaného obdobia nemení. Výsledok hospodárenia minulých rokov sa medziročne menil len mierne, v roku 2016 klesol oproti roku 2015 približne o 8%, následne v 2017 vzrástol zhruba o 6%. Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení v roku 2016 narástol

takmer dvojnásobne v porovnaní s rokom 2015, v roku 2017 bol zaznamenaný pokles o približne 12%.

Medzi rokom 2015 a 2016 sa hodnota záväzkov výrazne znížila, čo bolo spôsobené výrazným poklesom výšky bežných bankových úverov. Následne v roku 2017 bol mierny pokles záväzkov spôsobený poklesom dlhodobých bankových úverov. Najväčší podiel na záväzkoch v podniku mali v sledovanom období krátkodobé záväzky, bežné bankové úvery a dlhodobé bankové úvery. Podiel dlhodobých záväzkov v podniku je na nízkej úrovni, najvyššiu hodnotu dosiahol v roku 2016 a to 5,45%.

Krátkodobé záväzky v roku 2016 medziročne vzrástli o 11% a v roku 2017 o 6%, rovnako tak sa zvyšoval aj ich podiel na celkových záväzkoch, kým v roku 2015 bol 35,5%, tak v roku 2017 to bolo už 53,75%. Jednoznačnejšie najväčšou položkou boli záväzky z obchodného styku, ktoré každoročne predstavovali viac ako 80% podiel krátkodobých záväzkov. Ich rast bol medzi rokmi 2015 a 2016 o 8% a medzi rokmi 2016 a 2017 o 9%. Mierne vyššou položkou u krátkodobých záväzkov boli ešte daňové záväzky a dotácie, ktorých podiel aj hodnota v roku 2016 jemne vzrástli, následne však v roku 2017 hodnota klesla o 20% a podiel na krátkodobých záväzkoch z 9,2% na 6,98%.

Pri rezervách bol zaznamenaný v roku 2016 mierny pokles, z dôvodu poklesu položky ostatné rezervy, následne v roku 2017 nastal mierny nárast, u položky zákonných rezerv bol síce mierny pokles, výraznejšie však opäť narástli ostatné rezervy.

Časové rozlíšenie malo výrazné medziročné zmeny, kým v roku 2016 narástlo až o 67%, v roku 2017 zas kleslo až o 72%. Pod tieto zmeny sa podpísala v podstate len položka výdavky budúcich období krátkodobé, ktorá mala v roku 2015 dokonca 100% podiel na časovom rozlíšení, a v rokoch 2016 a 2017 takmer 100% podiel.

Tabuľka 3 – Horizontálna a vertikálna analýza výkazu ziskov a strát

	2015	% podiel 2015	2016	% podiel 2016	2017	% podiel 2017	Index 2016/2015	Index 2017/2016
Výnosy z hospodárskej činnosti	63 436 230	100,00%	65 326 812	100,00%	60 899 973	100,00%	1,03	0,93
Tržby z predaja tovaru	7 794 069	12,29%	9 627 285	14,74%	9 837 321	16,15%	1,24	1,02

Tržby z predaja vl. výrobkov a služieb	53 974 840	85,09%	54 894 501	84,03%	50 815 403	83,44%	1,02	0,93
Zmena stavu vnútroorg. zásob	180 322	0,28%	34 342	0,05%	- 264 116	-0,43%	0,19	-7,69
Aktivácia	1 420	0,00%	1 257	0,00%	372	0,00%	0,89	0,30
Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu	1 348 722	2,13%	565 942	0,87%	222 739	0,37%	0,42	0,39
Ost. výnosy z hospodárskej činnosti	136 857	0,22%	203 485	0,31%	288 254	0,47%	1,49	1,42
Náklady na hospodársku činnosť	60 575 814	100,00%	60 922 396	100,00%	57 250 697	100,00%	1,01	0,94
Náklady vyn. na obst. Pred. Tovar.	4 544 615	7,50%	5 361 927	8,80%	5 930 384	10,36%	1,18	1,11
Spotreba materiálu, energie a ostatných nesklad. dodávok	21 789 205	35,97%	21 818 096	35,81%	20 550 173	33,90%	1,00	0,94
Služby	20 595 726	34,00%	20 723 555	34,02%	18 503 535	30,72%	1,01	0,89
Osobné náklady	5 861 929	9,68%	5 536 828	9,09%	5 234 933	8,62%	0,94	0,95
Mzdové náklady	4 266 176	7,08%	4 028 351	6,61%	3 821 053	6,28%	0,94	0,95
Nákl. na sociálne poistenie	1 431 289	2,37%	1 363 972	2,25%	1 290 290	2,12%	0,95	0,95
Sociálne náklady	154 664	0,26%	144 505	0,24%	123 590	0,20%	0,93	0,86
Dane a poplatky	70 121	0,12%	114 234	0,19%	99 050	0,17%	1,63	0,87
Odpisy a opr. položky k DHM a DNM	3 839 340	6,34%	4 036 463	6,63%	3 928 406	6,51%	1,05	0,97
Zost. cena pred. DM a pred. materiálu	1 069 178	1,77%	486 851	0,80%	153 382	0,27%	0,46	0,32
Opravné položky k pohľadávkam	317 979	0,52%	362 592	0,59%	419 197	0,73%	1,14	1,16
Ost. náklady na hospodársku činnosť	2 487 721	4,11%	2 481 850	4,07%	2 431 637	4,05%	1,00	0,98
Výsledok hosp. z hospodárskej činnosti	2 860 416	-	4 404 416	-	3 649 276	-	1,54	0,83
Pridaná hodnota	15 021 105	-	16 653 807	-	15 404 888	-	1,11	0,93

Výnosy z finančnej činnosti	242 714	-	135 910	-	171 363	-	0,56	1,26
Výnosové úroky	5 912	2,44%	4 955	3,65%	4 635	2,70%	0,84	0,94
Kurzové zisky	236 802	97,56%	130 955	96,35%	166 728	97,30%	0,55	1,27
Ost. Výnosy z finančnej činnosti	-	0,00%	-	0,00%	-	0,00%	0,00	0,00
Náklady na finančnú činnosť	882 657	-	478 370	-	343 383	-	0,54	0,72
Nákladové úroky	462 451	52,39%	255 685	53,45%	184 063	53,60%	0,55	0,72
Kurzové straty	376 443	42,65%	173 137	36,19%	106 076	30,89%	0,46	0,61
Ost. náklady na finančnú činnosť	43 763	4,96%	49 548	10,36%	53 244	15,51%	1,13	1,07
Výsledok hosp. z finančnej činnosti	- 639 943	-	- 342 460	-	-172 020	-	0,54	0,50
Výsledok hosp. za účt. obd. pred zdaň.	2 220 473	-	4 061 956	-	3 477 256	-	1,83	0,86
Daň z príjmov	497 268	-	1 028 710	-	804 531	-	2,07	0,78
Daň z príjmov splatná	585 656	-	882 445	-	1 118 281	-	1,51	1,27
Daň z príjmov odložená	-88 388	-	146 265	-	-313 750	-	-1,65	-2,15
VH ZA ÚČTOVNÉ OBDOBIE PO ZDANENÍ	1 723 205	-	3 033 246	-	2 672 725	-	1,76	0,88

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri vertikálnej a horizontálnej analýze výkaze zisku a strát si ako prvé môžeme všimnúť vysoký podiel tržieb z predaja vlastných výrobkov na celkových tržbách. Podnik sa zaoberá výrobou nealkoholických nápojov, pričom mu v roku 2016 tržby z predaja týchto nápojov narástli a v roku 2017 jemne klesli.

Celkové výnosy z hospodárskej činnosti v roku 2016 vzrástli o 3% a nasledujúcom roku 2017 klesli o 7%. Najvýznamnejšími položkami z celkových výnosov z hospodárskej činnosti boli v sledovanom období tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb, v roku 2015 bol ich podiel na celkových výnosoch z hospodárskej činnosti 85,09%, o rok neskôr klesol na 84,03% a v roku 2017 dosiahol tento podiel 83,44%. Druhou najvýznamnejšou položkou v poradí boli tržby z predaja tovaru, ktorých hodnota aj podiel na celkových výnosoch z hospodárskej činnosti na rozdiel od tržieb z predaja vlastných výrobkov a služieb

medziročne rástla. Kým v roku 2015 dosahoval tento podiel 12,29%, v roku 2017 to bolo už 16,15%. Položka zmena stavu vnútroorganizačných zásob dosiahla v roku 2017 zápornú hodnotu – 264 116.

Náklady na hospodársku činnosť vzrástli v roku 2016 len o 1%, v ďalšom roku klesli o 6%. Najväčší podiel na nákladoch predstavuje spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok, konkrétne v roku 2015 bol tento podiel 35,97%, v roku 2016 35,81% a v roku 2017 35,90%. Už z týchto hodnôt je zrejmé, že hodnota tejto položky sa medziročne menila podobným trendom ako celkové náklady na hospodársku činnosť. Druhú najväčšiu položku predstavujú služby, ktorých podiel bol v roku 2015 presne 34%, v roku 2016 takmer rovnaký a to 34,02% a v roku 2017 sa jemne znížil na 32,32%. Takisto kopíruje medziročný vývojový trend celkových nákladov na hospodársku činnosť. Predajné náklady sa zvýšili aj v dôsledku vyšších distribučných cien, vyšších marketingových nákladov a celkových nákladov na predaj.

Osobné náklady, medzi ktoré sa zaraďujú mzdové náklady, náklady na sociálne poistenie, sociálne náklady a dane a poplatky medziročne mierne klesali. Najväčší podiel na nich mali samozrejme mzdové náklady, a to každoročne viac ako 70%.

Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti dosiahol výrazný rast v roku 2016 až o 54% v porovnaní s predošlým rokom. V roku 2017 bol zaznamenaný pokles o 17%.

Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti bol v rokoch 2015 až 2017 vždy v záporných číslach. Pozitívne je však to, že táto strata sa každým rokom znižovala. V roku 2016 bol evidovaný pokles o 46% a v roku 2017 o 50%. Položky, ktoré sa najviac podieľali na týchto stratách boli nákladové úroky a kurzové straty.

Spoločnosť za rok 2015 dosiahla hospodársky výsledok po zdanení 1 723 205 EUR, v nasledujúcom roku sa jej podarilo tento zisk zvýšiť o 76% na hodnotu 3 033 246 EUR. V roku 2017 hospodársky výsledok po zdanení mierne klesol o 12%, čo predstavovalo hodnotu 2 672 725 EUR.

Tabuľka 4 - Analýza nákladovosti

	2015	2016	2017	Index 2016/2015	Index 2017/2016
Celková nákladovosť	0,9651	0,9380	0,9431	0,9718	1,0055
Hospodárska nákl.	0,9513	0,9306	0,9374	0,9783	1,0073
Finančná nákl.	0,0139	0,0073	0,0056	0,5272	0,7694

Nákl. úrokových nákladov	0,0073	0,0039	0,0030	0,5378	0,7716
Ostatná finančná nákl.	0,0007	0,0008	0,0009	1,1013	1,1519
Nákl. predaného tovaru	0,0714	0,0819	0,0971	1,1477	1,1855
Materiálová a energetická nákl.	0,3422	0,3333	0,3365	0,9740	1,0096
Nákl. služieb	0,3234	0,3166	0,3030	0,9788	0,9571
Nákl. osobných nákl.	0,0921	0,0846	0,0857	0,9188	1,0135
Daňová nákl.	0,0011	0,0017	0,0016	1,5847	0,9294
Odpisová nákl.	0,0603	0,0617	0,0643	1,0227	1,0432

Zdroj: vlastné spracovanie

Ukazovateľ nákladovosti slúži nato aby bolo viditeľné koľko musíme vynaložiť nákladov na dosiahnutie 1 € výnosov. Charakterizuje tak hospodárnosť podnikania, ktorá citeľne ovplyvňuje jeho celkovú efektívnosť.

Pri vývoje celkovej nákladovosti je viditeľné, že v roku 2016 klesla približne o 3%, následne v roku 2017 bol zaznamenaný len veľmi jemný nárast. Najväčší podiel na celkovej nákladovosti podniku má hospodárska nákladovosť. Finančná nákladovosť mala len malý podiel na celkovej nákladovosti, navyše jej hodnoty sa medziročne ešte znižovali. Čo sa týka položiek hospodárskej nákladovosti, najvýznamnejšími boli najmä nákladovosť predaného tovaru a materiálová a energetická nákladovosť.

Materiálová a energetická nákladovosť medzi rokmi 2015 a 2016 mierne klesla takmer o 3%, v roku 2017 táto položka narástla ale len o veľmi malú hodnotu.

Nákladovosť služieb mala v roku 2016 klesajúcu tendenciu a takisto v roku 2017 znova klesla takmer o 5%.

Tabuľka 5 – Analýza pridanej hodnoty

	2015	2016	2017	Index 2016/2015	Index 2017/2016
Obchodná marža	3 249 454	4 265 358	3 906 937	1,3126	0,9160
Výroba	54 156 582	54 930 100	50 551 659	1,0143	0,9203
Tržby za predaj vlastn. výr.	53 974 840	54 894 501	50 815 403	1,0170	0,9257
Zmena stavu zásob vlastn. výr.	180 322	34 342	-264 116	0,1904	-7,6908
Aktivácia	1 420	1 257	372	0,8852	0,2959
Výrobná spotreba	42 384 931	42 541 651	39 053 708	1,0037	0,9180

Pridaná hodnota	15 021 105	16 653 807	15404 888	1,1087	0,9250
Osobné náklady	5 861 929	5 536 828	5 234 933	0,9445	0,9455
Odpisy	3 839 340	4 036 463	3 928 406	1,0513	0,9732
Prevádzkové výnosy	63 436 230	65 326 812	60 899 973	1,0298	0,9322

Zdroj: vlastné spracovanie

Pridaná hodnota narástla v roku 2016 až o približne 10%, čo bolo spôsobené najmä rastom položky obchodná marža, o niečo sa zvýšili aj tržby za predaj vlastných výrobkov. Prevádzkové výnosy takisto narástli, k čomu dopomohlo aj ušetrenie osobných nákladov.

V roku 2017 už pridaná hodnota nezaznamenala také dobré hodnoty, pretože klesla takmer až o 8%. Podpísalo sa na tom hlavne zníženie tržieb za predaj vlastných výrobkov takmer o 8%, rovnako tak pokles obchodnej marže o viac ako 8%, a aj zmena stavu zásob vlastnej výroby, ktorá sa dostala do záporných hodnôt. Prevádzkové výnosy takisto zaznamenali výraznejší pokles v podobe takmer 7%, a to aj napriek tomu, že klesli osobné náklady aj výrobná spotreba.

Finančné pomerové ukazovatele

V tejto podkapitole sa venujeme finančným ukazovateľom ako likvidita, aktivita, rentabilita a zadlženosť. Cieľom analýzy je vyčíslenie finančných ukazovateľov, ich interpretovanie a vyhodnotenie. Dôraz sa kladie na porovnanie viacerých období alebo porovnanie odporúčaných hodnôt.

Likvidita

Schopnosť podniku uhradzovať svoje záväzky predstavuje likvidita. Existuje na troch úrovniach: L1, L2, L3. Podnik v sledovaných obdobiach vykázal nasledovné hodnoty ukazovateľov likvidity.

Tabuľka 6 - Ukazovatele likvidity

	Vzorec	2015	2016	2017
Likvidita 1	Finančné účty / krátkodobé záväzky	0,01	0,02	0,01
Likvidita 2	(Krátkodobý majetok - zásoby) / krátkodobé záväzky	0,88	0,69	0,59
Likvidita 3	Krátkodobý majetok / krátkodobé záväzky	1,26	1,02	0,85

Zdroj: vlastné spracovanie

Ukazovateľ L1 vykazuje príliš nízke čísla, čo má negatívny dopad na podnik. Vplývajú na to vysoké hodnoty krátkodobých záväzkov a nízke hodnoty finančných účtov. Môže to mať negatívny dopad na splácanie záväzkov z obchodného styku. Ukazovateľ bežnej likvidity L2 má taktiež nízke hodnoty, ktoré nespĺňajú optimálne rozmedzie. Medzi rokmi 2015 a 2016 vykazuje hodnota likvidity L2 pokles, čo je spôsobené zníženou hodnotou krátkodobého majetku, v roku 2017 L2 znova klesá. Najlepšie hodnoty vykazuje celková likvidita L3. Napriek tomu nespĺňa minimálne požiadavky, ktoré predstavujú 1,5. Nízke hodnoty sú spôsobené zvýšenou hodnotou záväzkov v oboch sledovaných obdobiach

Aktivita

Tabuľka 7 – Ukazovatele aktivity

	Vzorec	2015	2016	2017
Obrat aktív	Tržby/aktíva	1,39	1,58	1,60
Obrat zásob	Tržby/zásoby	15,81	17,23	19,04
Doba obr. aktív	$(\text{Aktíva}/(\text{Tržby})) * 360$	257,49	228,03	226,54
Doba obr. zásob	$(\text{Zásoby}/\text{Tržby}) * 360$	22,77	20,90	18,91
Doba inkasa krátk. pohľ.	$\text{Pohľadávky z obch.styku}/\text{tržby} * 360$	52,38	43,35	41,85
Doba úhrady záväzkov z obch. styku	$(\text{Záväzky z obchodného styku} * 360) / \text{náklady}$	50,71	52,35	61,01

Zdroj: vlastné spracovanie

Obrat aktív sa nám medziročne zvyšuje, čo vnímame ako pozitívny trend. Nárast evidujeme z dôvodu rastu tržieb a takisto poklesu aktív. Obrat zásob vnímame ako uspokojivý. Zvýšenie počtu zákaziek sa v sledovanom období roku 2017 zvýšil, čo malo dopad na medziročné zvýšenie celkového obratu zásob.

Doba obratu aktív sa medziročne znížila a to vďaka postupnému zníženiu hodnoty celkových aktív v podniku. Doba obratu zásob má mierne klesajúcu tendenciu, čo považujeme za pozitívne. Doba inkasa krátkodobých pohľadávok sa medziročne postupne znižovala, čo považujeme za pozitívny jav, keďže podnik získava zdroje skôr.

Doba úhrady záväzkov z obchodného styku má rastúcu tendenciu, z dôvodu zmeny obchodných podmienok a najmä zvýšenia celkových krátkodobých záväzkov z obchodného styku.

Zadlženosť

Zadlženosť podniku sleduje hlavne záväzky a ich výšku v pomere s inými hodnotami.

Tabuľka 8 – Ukazovatele zadlženosti

	Vzorec	2015	2016	2017
Dlhodobá zadlženosť	Dlhodobé záväzky/ Aktíva	2,6%	3,3%	2,8%
Krátkodobá zadlženosť	Krátkodobé záväzky/ Aktíva	23,4%	28,2%	32,1%
Úverová zaťaženosť	Bankové úvery/Aktíva	37,1%	26,6%	21,9%

Zdroj: vlastné spracovanie

Ukazovateľ dlhodobej zadlženosti stúpol v roku 2016 o 0,7% oproti roku 2015. Spôsobil to nárast dlhodobých záväzkov a takisto pokles aktív. V roku 2017 sa tento ukazovateľ znížil, a to aj napriek miernemu poklesu aktív, pretože výraznejší pokles bol u dlhodobých záväzkov. Krátkodobá zadlženosť medziročne narastala, jednak kvôli poklesu aktív a takisto nárastu krátkodobých záväzkov. Aj napriek tomu že dlhodobé záväzky sú stále pomerne nízke, podnik by sa mal sústrediť na pokles aktív v podniku.

Podnik prestal využívať úvery na financovanie svojej činnosti. Môže to byť čiastočne negatívny a čiastočne pozitívny jav.

Podnik by sa mal zamerať na investovanie do majetku a teda využívať úverové financovanie. Manažment podniku by mal teda zvážiť úverové financovanie a investovanie, nakoľko to môže oživiť celú produkciu.

Rentabilita

V tejto podkapitole sledujeme rentabilitu, čiže výnosnosť jednotlivých položiek podniku na čistom zisku v podniku.

Tabuľka 9 – Ukazovatele rentability

	Vzorec	2015	2016	2017
Rentabilita aktív	Zisk pred zdanením/Aktíva	5,0%	8,5%	9,2%

Rentabilita vlastného kapitálu	Čistý zisk/Vlastné imanie	12,1%	20,6%	17,9%
Prevádzková rentabilita tržieb	Prevádzkový výsledok hospodárenia/Tržby	4,6%	6,8%	6,0%

Zdroj: vlastné spracovanie

Rentabilita aktív a vlastného kapitálu výrazne narástla v roku 2016, čo bolo zapríčinené výrazným nárastom čistého zisku podniku. Pri rentabilite aktív sme oproti roku 2015 zaznamenali lepšie čísla aj kvôli poklesu aktív podniku. Tento ukazovateľ mierne narástol aj v roku 2017.

Rentabilita vlastného kapitálu sa nám taktiež výrazne zvýšila oproti roku 2015. Tento nárast vykazuje efektívne hospodárenie s vlastnými prostriedkami viazanými vo firme. Následne v roku 2017 ale rentabilita vlastného kapitálu mierne klesla.

Prevádzková rentabilita tržieb v roku 2016 narástla o viac ako 2%, čo bolo spôsobené nárastom prevádzkového výsledku hospodárenia. V roku 2017 bol zaznamenaný mierny pokles o 0,8%.

Vypočítané hodnoty finančných ukazovateľov podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. sú v nasledujúcej tabuľke porovnané so strednými hodnotami odvetvia výroby nápojov. Slúži to na porovnanie finančnej situácie vybraného podniku oproti podobných podnikom v odvetví.

Tabuľka 10 – Porovnanie finančných ukazovateľov

		2015	2016	2017
Likvidita 2. stupňa (koef.)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	0,88	0,69	0,59
	Medián odvetvia	0,69	0,80	0,79
Likvidita 3. stupňa (koef.)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	1,26	1,02	0,85
	Medián odvetvia	1,07	1,25	1,18
Doba obratu zásob (deň)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	22,77	20,90	18,91
	Medián odvetvia	39,20	40,88	33,40
Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku (deň)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	52,38	43,35	41,85
	Medián odvetvia	38,46	50,17	39,77
Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku (deň)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	50,71	52,35	61,01
	Medián odvetvia	46,26	51,89	47,42

Obrat aktív (koef.)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	1,40	1,58	1,60
	Medián odvetvia	0,41	0,44	0,37
Celková zadlženosť aktív (%)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	67,89	63,99	60,79
	Medián odvetvia	63,25	63,52	64,57
Pomer vlastného imania k záväzkom (koef.)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	0,49	0,60	0,66
	Medián odvetvia	0,62	0,60	0,57
Dlhodobá zadlženosť aktív (%)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	2,61	3,30	2,84
	Medián odvetvia	0,06	0,05	0,02
Úverová zadlženosť aktív (%)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	37,08	26,63	21,91
	Medián odvetvia	0,00	0,00	0,00
Rentabilita vlastného imania (%)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	12,11	20,60	17,94
	Medián odvetvia	0,00	0,00	0,00
Rentabilita aktív - hrubá (%)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	5,01	8,50	9,15
	Medián odvetvia	0,00	0,00	0,00
Prevádzková rentabilita tržieb (%)	NEALKO Slovensko, s.r.o.	4,62	6,82	6,04
	Medián odvetvia	0,07	1,11	-0,01

Zdroj: vlastné spracovanie

Pri likvidite 2.stupňa je možné vidieť, že kým v roku 2015 podnik NEALKO Slovensko, s.r.o. vykazoval lepšiu hodnotu ako bol medián odvetvia, v rokoch 2016 a 2017 to bolo naopak. Rovnako to platí aj pri likvidite 3.stupňa.

Doba obratu zásob u Kofoly medziročne mierne klesala, a každoročne bola výrazne nižšia ako medián odvetvia, čo je veľmi pozitívne. Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku bola v roku 2015 u Kofoly približne o 14 dní horšia ako bol medián odvetvia, v roku 2016 bola zas lepšia NEALKO Slovensko, s.r.o., aj z dôvodu, že medián odvetvia narástol, v roku 2017 však medián odvetvia výraznejšie klesol a dosiahol lepšiu hodnotu ako NEALKO Slovensko, s.r.o.. Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku pri Kofole medziročne mierne narastala, a každoročne dosiahla vyššie hodnoty ako medián odvetvia. Obrat aktív bol každoročne výrazne lepší ako medián odvetvia, čo je veľmi pozitívne.

Celková zadlženosť aktív pri Kofole medziročne mierne klesala, pretože sa znižoval podiel cudzích zdrojov v podniku, naopak hodnota mediánu odvetvia jemne narastala a v roku 2017 už bola vyššia ako pri Kofole. Dlhodobá zadlženosť aktív aj úverový zadlženosť aktív je u Kofoly vyššia ako je medián odvetvia, hlavne pri úverovej zadlženosti aktív je medián odvetvia rovný nule, ale aj u Kofoly sa táto hodnoty postupne znižuje.

Rovnako aj pri rentabilite vlastného imania, rentabilite aktív a prevádzkovej rentabilite tržieb sa medián odvetvia pohybuje okolo nulových hodnôt, tým pádom NEALKO Slovensko, s.r.o. je v tomto smere na tom výrazne lepšie, najmä čo sa týka rentability vlastného imania.

4.2.2 Analýza ex-ante

Analýza ex ante je založená na hodnotení a interpretácii výsledkov dosiahnutých v súčasnosti. Ponúka taktiež možnosť prognózovať vývoj finančnej situácie spoločnosti, jej budúcu solventnosť či insolventnosť a obsahuje symptómy ďalšieho vývoja. Pri analyzovaní a hodnotení finančnej situácie spoločnosti vychádzame z bankrotných modelov: Altmanovo Z – scóre, rýchly test a Index bonity.

Rýchly test pracuje so štyrmi finančnými ukazovateľmi a hodnotí sa podľa jednoduchej bodovej stupnice. Minimálny počet bodov pre podnik je 4 a maximálna hodnota predstavuje 20 bodov. Podnik dosahuje výsledky tým lepšie, čím má v hodnotení menej bodov. Na základe jednotlivých ukazovateľov pristupujeme k samotnému priradeniu bodov a následne k zhodnoteniu finančnej analýzy.

Tabuľka 11 – Rýchly test

	2015	Body	2016	Body	2017	Body
Koeficient samofinancovania	0,321	1	0,36	1	0,392	1
Doba splácania dlhov	80,71	5	87,83	5	99,00	5
CF/V	0,088	2	0,109	1	0,108	1
ROI	0,088	1	0,169	1	0,158	1
Suma bodov		9		8		8

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyhodnotením všetkých štyroch ukazovateľov sme dostali celkový pohľad na situáciu podniku a jeho budúce vyhliadky. Keďže platí, čím menší počet bodov podnik dosiahne, tým je situácia a budúcnosť podniku lepšia. Súčet bodov bol v sledovaných obdobiach postupne 9,8 a 9, čo predstavuje dobrú finančnú situáciu, preto považujeme podnik za bonitný.

Metóda Indexu bonity posudzuje finančnú situáciu podniku a pomáha zhodnotiť finančnú stabilitu podniku. Na výpočet sme využili:

- x1 - Pomer čistého pracovného kapitálu k cudziemu kapitálu

- x2 - Pomer celkového kapitálu k cudziemu kapitálu
- x3 - Pomer hrubého zisku k celkovému kapitálu
- x4 - Pomer hrubého zisku k tržbám
- x5 - Pomer zásob k tržbám
- x6 - Pomer tržieb k celkovému kapitálu

Pre metodiku platí nasledovná diskriminačná funkcia:

$$B = 1,5 x_1 + 0,08 x_2 + 10 x_3 + 5 x_4 + 0,3 x_5 + 0,1 x_6$$

Tabuľka 12 – Index Bonity

	Vzorec	2015	2016	2017
x1	čistý pracovný kapitál/cudzie zdroje	0,0913	0,0077	-0,0800
x2	celkový kapitál/cudzí kapitál	1,5159	1,6528	1,6742
x3	zisk pred zdanením/celkový kapitál	0,0501	0,0993	0,0915
x4	zisk pred zdanením/tržby	0,0358	0,0629	0,0576
x5	zásoby/tržby	0,0633	0,0580	0,0525
x6	tržby/celkový kapitál	1,3981	1,5788	1,5891
Bi		1,0970	1,6266	1,3916
Finančná situácia		Dobrá	Dobrá	Dobrá

Zdroj: vlastné spracovanie

Ukazovateľ indexu bonity nám jasne ukazuje, že postavenie podniku sa v sledovanom období nachádza v dobrej finančnej situácii.

Altmanova metodika vychádza z piatich ukazovateľov, ktoré majú najlepšie vyjadriť finančnú situáciu podniku a jej budúci vývoj. Altmanovo Z-skóre pre podniky s verejne obchodovateľnými akciami sa vyčísľuje podľa nasledovnej rovnice:

$$Z = 1,2 x_1 + 1,4 x_2 + 3,3 x_3 + 0,6 x_4 + 1 x_5$$

Hranice pásiem:

$Z > 2,90$ - finančná situácia podniku je dobrá

$1,21 < Z < 2,89$ - oblasť nevyhranených výsledkov (šedá zóna), bankrot je možný

$Z < 1,20$ - finančná situácia je kritická, bankrot je veľmi pravdepodobný

Tabuľka 13 – Altamanovo Z-skóre

	Vzorec	2015	2016	2017
x1	čistý prevádzkový kapitál/celkový kapitál (majetok)	0,0603	0,0047	- 0,0478
x2	nerozdelený zisk/ celkový kapitál	0,2216	0,2203	0,2511
x3	zisk pred úrokmi a zdanením/celkový kapitál	0,0501	0,0993	0,0915
x4	trhová hodnota vlastného kapitálu (trhová cena akcií)/ cudzí kapitál	0,4868	0,5953	0,6564
x5	obrat (tržby)/ celkový kapitál	1,3981	1,5788	1,5891
Z		2,2381	2,5777	2,5791

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe vykonanej finančno-ekonomickej analýzy zaradíme podnik v sledovanom období medzi spoločnosti v šedej zóne, čo znamená, že situácia nie je zlá, ale nie je ani natoľko dobrá, aby nebol možný bankrot. Altmanovo Z-skóre bolo v roku 2015 na úrovni 2,2381, v roku 2016 hodnota vzrástla na 2,5777, a v roku 2017 nastal znova veľmi jemný nárast na 2,5791. Pozitívne teda je, že v sledovanom období je trend tohto ukazovateľa rastúci.

4.3 Analýza odvetvia

Spoločnosť NEALKO Slovensko, s.r.o. sa svojou činnosťou podľa NACE kategorizácie zaraduje do odvetvia výroby nealkoholických nápojov produkcie minerálnych vôd a iných fľaškových vôd. Táto trieda zahŕňa výrobu prírodných minerálnych vôd a inej fľaškovej vody a výrobu nealkoholických nápojov, konkrétne to znamená výrobu nealkoholických dochutených alebo sladených vôd. Jedná sa napríklad o ovocné nápoje, koly, citronády alebo tonikové nápoje. Táto trieda nezahŕňa nápoje ako sú napríklad nealkoholické pivo a víno, mliečne nápoje, káva, čaj a podobne.

Pri analýze odvetvia bude využitý Porterov model piatych síl, ktorého súčasťou je 5 oblastí, ktoré budú postupne rozoberané. Tieto oblasti sú riziko vstupu nových konkurentov, rivalita medzi existujúcimi konkurentmi, vyjednávacía sila odberateľov, vyjednávacía sila dodávateľov a hrozba substitučných výrobkov. Okrem tohto modelu bude vykonaná aj historická analýza výroby a predaja nealkoholických nápojov.

4.3.1 *Porterov model piatich síl*

Riziko vstupu nových konkurentov

V tejto oblasti je vždy podstatné, zaoberať sa otázkou, aké veľké sú bariéry vstupu do konkrétneho odvetvia. V tomto prípade ide o odvetvie výroby nealkoholických nápojov. Bariéry vstupu do odvetvia sú pre nové podniky pomerne vysoké, pretože by potrebovali veľké množstvo prostriedkov na zabezpečenie výrobného procesu, to znamená zaobstaranie rôznych strojov, priestorov, a vybudovanie logistickej siete.

Významnou prekážkou sú aj veľké existujúce podniky, ktoré už majú dobré meno a sú populárne medzi širokým spektrom obyvateľstva. Už dlhé roky majú zabehnutý výrobný proces, ktorý majú dôkladne prepracovaný a neustále ho inovujú. Rovnako tak majú tieto spoločnosti silnú pozíciu v reklamnom prostredí, majú skvelý rozpoznateľný dizajn.

Podniky ako NEALKO Slovensko, s.r.o. sú tradičnou značkou, ktorú ľudia poznajú, sú na ňu zvyknutí a sú jej verní, obvykle nemajú veľkú potrebu skúšať nejaké nové značky a podobne. Tým pádom priestor na trhu pre nové podniky nie je veľký. V prípade, aby mali šancu preraziť, by museli investovať masívne prostriedky aj do reklamnej činnosti.

Čo sa týka dodávateľov, aj u nich platí, že radšej spolupracujú s dlhoročnými, overenými a známymi značkami, a v prípade nových podnikov by neboli až tak otvorený spolupráci.

Z týchto okolností vyplýva, že riziko vstupu nových konkurentov je nízke, a tradičný výrobcovia sa novej konkurencie nemusia príliš obávať.

Rivalita medzi existujúcimi konkurentmi

Spoločnosť NEALKO Slovensko, s.r.o. je na Slovensku a v Česku veľmi úspešná zaraďuje sa medzi lídrov. Spôsobené je to do veľkej miery tým, že poskytuje veľmi široké portfólio svojich produktov, medzi ktoré patria energetické nápoje, minerálne vody, džúsy a rôzne sladené nápoje, napríklad NEALKO Slovensko, s.r.o. alebo Vinea. Vďaka tomuto sa im úspešné darí znižovať konkurenčné riziko.

NEALKO Slovensko, s.r.o. je veľmi známa aj vďaka výborným reklamným spotom, ktoré sa takmer každoročne uchádzajú o ocenenia za najlepšie reklamy.

V oblasti predaja sa spoločnosť NEALKO Slovensko, s.r.o. orientuje na maloobchodný a veľkoobchodný predaj, čo nie je oproti ostatným konkurentom nič výnimočné. Špecifická pre Kofolu je ale veľká distribúcia do hotelových a reštauračných zariadení, kde sa následne čapuje zo sudov.

Zrejme najvýraznejším konkurentom na trhu je pre Kofolu spoločnosť Coca-Cola. Okrem nej je však na trhu nealkoholických nápojov naozaj veľká konkurencia, NEALKO Slovensko, s.r.o. sa snaží ťažiť z výhody, že je to domáca tradičná značka, z kvalitného marketingu a širokej ponuky produktov.

Vyjednávacia sila odberateľov

Sila a vplyv odberateľov je v tomto prípade pomerne značná. Je to spôsobené tým, že na trhu s nealkoholickými nápojmi je momentálne obrovská konkurencia, a preto si zákazník môže vyberať tie najvýhodnejšie ponuky a okamžite môže prechádzať od jednej značky k druhej. Týmto podmienkam sa musia prispôbiť a reagovať práve podniky, ktoré tieto produkty poskytujú.

NEALKO Slovensko, s.r.o. sa v tomto smere snaží zaujať odberateľov rôznymi špeciálnymi zľavami, ako sú napríklad množstevné zľavy alebo zľavy za odber rôznych druhov ich vlastných produktov. Ako už bolo spomínané, spolieha sa aj na to, že je domáca značka, ktorú ľudia dôverne poznajú a obľubujú jej produkty. Napriek tomu si však musia dávať pozor na úroveň cien svojich produktov.

Vyjednávacia sila dodávateľov

Vplyv dodávateľov nie je v oblasti nealkoholických nápojov príliš veľký, pretože suroviny, ktoré sú pre výrobu týchto produktov potrebné, sú pomerne ľahko dostupné. V dôsledku toho by nemalo byť pre podnik v tomto odvetví veľkým problémom zmeniť a nájsť nového dodávateľa. Na druhej strane ale platí skutočnosť, že spoločnosti majú v záujme budovať dobré a dlhodobé vzťahy so svojimi dodávateľmi, pretože na takého dodávateľa sa môžu spoľahnúť a takisto môžu vyjednať lepšie podmienky.

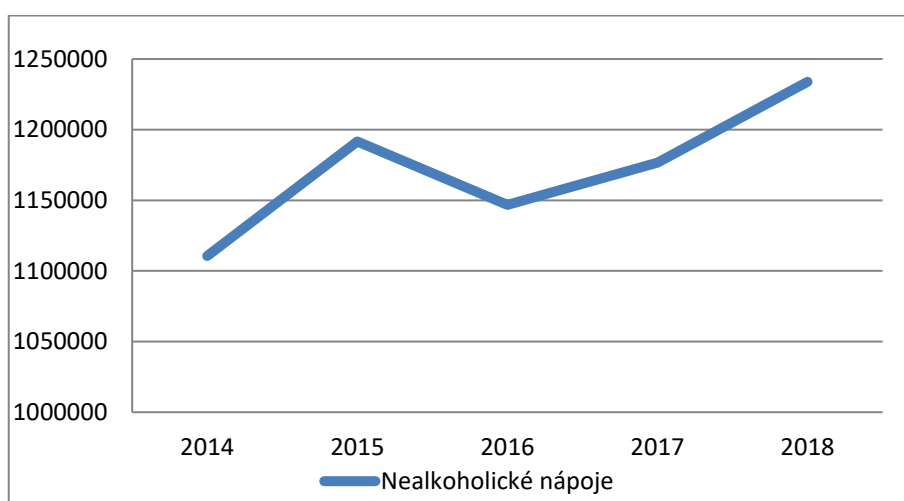
Hrozba substitučných výrobkov

Hrozba substitučných výrobkov v oblasti nealkoholických nápojov je v dnešnej dobe dosť veľká. Jeden z dôvodov je, že na trhu je čoraz viac firiem, ktoré vyrábajú podobné produkty, najmä pri dnešnej globalizácii je konkurencia čoraz väčšia. Ďalší negatívny trend dnešnej doby je, že sa do popredia čoraz viac dostáva zdravý životný štýl, a tým pádom je možné, že klasické nealkoholické nápoje akými sú napríklad rôzne sladené vody, nahradia zdravšie alternatívy nápojov. Výhodou podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. je, že na Slovensku a v Českej republike má silnú tradíciu a popularitu, ale musí si dávať pozor a sledovať kvalitu a ceny konkurencie.

4.3.2 Historická analýza výroby a predaja nealkoholických nápojov

Priemysel výroby nealkoholických nápojov sa zaraďuje medzi stabilné odvetvia potravinárskeho priemyslu. Svedčí o tom aj nasledujúci graf, kde je možné vidieť vývoj celkovej spotreby nealkoholických nápojov na Slovensku. Okrem obdobia rokov 2015 až 2016 mala krivka celkovej spotreby za posledné roky vždy rastúcu tendenciu. To značí, že dopyt po nealkoholických nápojoch existuje a dokonca rastie. Oproti roku 2016, kedy bol zaznamenaný posledný pokles, narástla spotreba nealkoholických nápojov v roku 2018 o 87 315 000 litrov.

Graf 1 – celková spotreba nealkoholických nápojov v SR (v tis. l)

Zdroj: vlastné spracovanie

Priemysel nealkoholických nápojov zahŕňa viaceré kategórie nápojov, ktoré sa postupom rokov aj niekedy upravujú. V nasledujúcej tabuľke sú zahrnuté niektoré z týchto kategórií, a zároveň celková výroba nealkoholických nápojov, produkcia minerálnych vôd a iných fľaškových vôd. V kategórii ostatné nealkoholické nápoje sú obsiahnuté miešané nápoje typu Radler – nealkoholické, vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel alebo aromatizované nealkoholické nápoje a nealkoholické nápoje bez obsahu mliečneho tuku.

Tabuľka 14 – Výroba vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)

	2015	2016	2017	2018
Nealkoholické nápoje, minerálne vody a iné fľaškové vody	212 517 792	195 960 244	188 572 686	143 502 720
Minerálne vody a sýtené vody, nesladené a neochutené	63 982 858	55 202 428	53 774 338	55 478 278
Ostatné nealkoholické nápoje	148 534 934	140 757 816	134 798 348	88 024 442
Miešané nápoje typu Radler - nealkoholické	-	27 884 050	16 302 448	19 365 960
Vody, s prídavkom cukru alebo iných sladidiel, alebo aromatizované, nealkoholické nápoje	134 989 918	104 517 552	110 332 061	60 629 521
Nealkoholické nápoje bez obsahu mliečneho tuku	6 012 334	8 356 214	8 163 839	7 501 944

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky č. 14 je zrejmé, že celková výroba nealkoholických nápojov od roku 2015 neustále klesá. V roku 2018 bola výroba nealkoholických nápojov v hodnote 143 502 720 eur, zatiaľ čo v roku 2015 to bolo ešte 212 517 792 eur. Výrazný podiel na tomto poklese mali ostatné nealkoholické nápoje, konkrétne vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel, kde bol zaznamenaný pokles od roku 2015 až o 74 360 397 eur, čo predstavuje približne 55%. Väčší pokles zaznamenali aj miešané nápoje typu Radler, ktorých výroba od roku 2016 klesla o približne 30%. Dôvodom tohto poklesu môže byť zdravý životný štýl, ktorý je medzi širokým obyvateľstvom čoraz viac populárny, a tým pádom ľudia prechádzajú od sladených nápojov skôr ku zdravším alternatívam nealkoholických nápojov. Výroba nealkoholických nápojov bez obsahu mliečneho tuku od roku 2016 jemne klesá, ale nie je to výrazný pokles. Výroba minerálnych vôd oproti roku 2015 takisto mierne poklesla, ale od roku 2016 si udržiava približne rovnaké čísla v hodnotách okolo 55 miliónov eur.

Ďalšia tabuľka obsahuje analýzu predaja vybraných nealkoholických nápojov medzi rokmi 2015 až 2018.

Tabuľka 15 – Predaj vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)

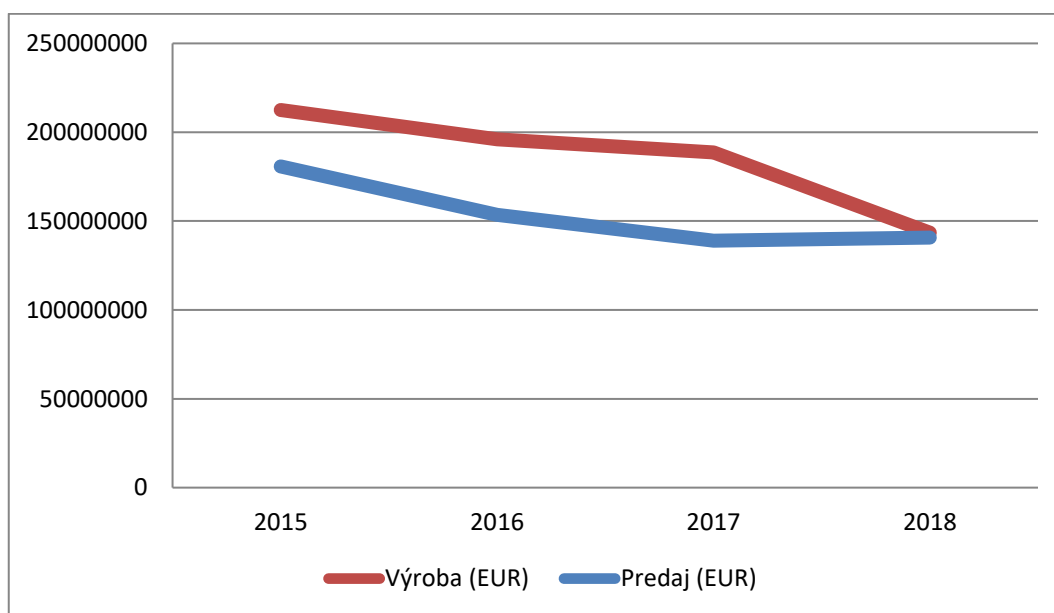
	2015	2016	2017	2018
Nealkoholické nápoje, minerálne vody a iné fľaškové vody	180 761 874	153 548 392	138 977 040	140 742 042
Minerálne vody a sýtené vody, nesladené a neochutené	57 470 895	55 379 036	50 368 248	54 108 863

Ostatné nealkoholické nápoje	123 290 979	98 169 356	88 608 792	86 633 179
Miešané nápoje typu Radler - nealkoholické	-	25 647 003	13 575 280	17 656 750
Vody, s prídavkom cukru alebo iných sladidiel, alebo aromatizované, nealkoholické nápoje	108 454 734	64 107 202	66 748 306	60 991 739
Nealkoholické nápoje bez obsahu mliečneho tuku	6 671 445	8 415 151	8 285 206	7 457 673

Zdroj: vlastné spracovanie

Celkový predaj nealkoholických nápojov mal klesajúcu tendenciu od roku 2015 až do roku 2017. V tomto období klesol predaj o približne 23%. V nasledujúcom roku 2018 bol však zaznamenaný mierny nárast celkového predaja o 1 765 002 eur. Najväčší podiel na výraznom poklese predaja mali vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel, ktoré sa medzi rokmi 2015 a 2017 prepádli o 44 347 532 eur, čo je zhruba 40%. Následne však v roku 2017 predaj tejto položky jemne narástol, a v roku 2018 opäť klesol. Výraznejšie sa znížil aj predaj miešaných nápojov typu Radler, keď medzi rokmi 2016 a 2017 klesol o 12 071 723 eur, čiže takmer o 50%. V roku 2018 ale predaj týchto nápojov zaznamenal pozitívny rast. Celkový vývoj predaja kategórie ostatných nealkoholických nápojov mal po celé sledované obdobie klesajúcu tendenciu. Minerálne vody kopirovali krivku vývoja celkového predaja nealkoholických nápojov, keď v rokoch 2016 a 2017 postupne predaj klesal, aj keď len jemne, a až v roku 2018 bol zaznamenaný nárast predaja týchto nápojov.

Graf 2 – výroba nealk. nápojov, produkcia miner. vôd a iných fľašk. vôd

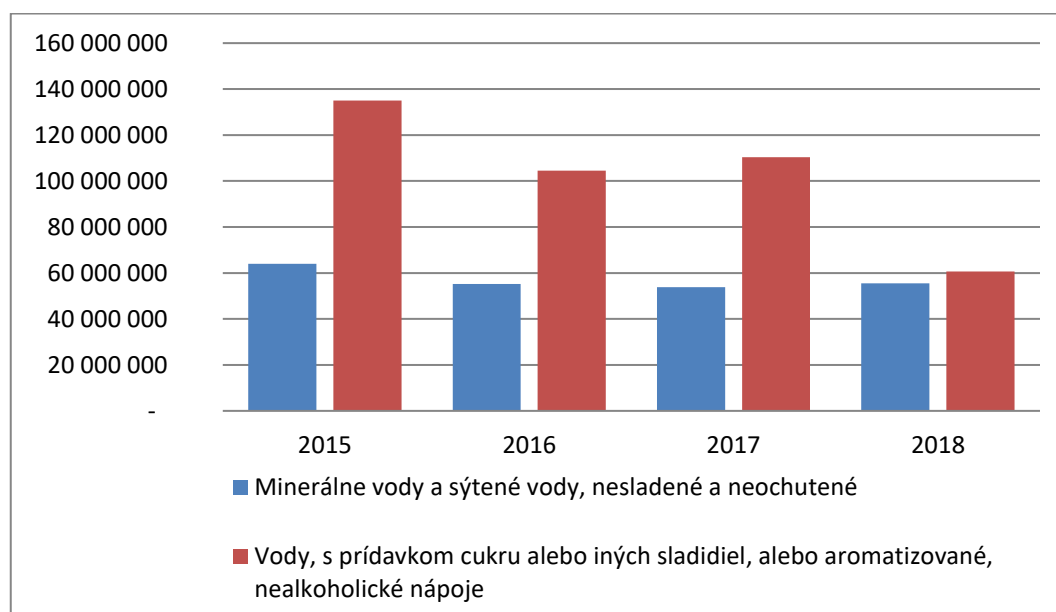

Zdroj: vlastné spracovanie

V grafe č.2 sú znázornené krivky vývoja celkovej výroby nealkoholických nápojov a celkový predaj nealkoholických nápojov od roku 2015 až po rok 2018. Ako prvé je zrejmé, že celková výroba každoročne presahuje celkový predaj. Zatiaľ čo výroba má od roku 2015 nepretržite klesajúcu tendenciu, krivka celkového predaja sa po roku 2017 jemne zdvihla a začala rásť. V roku 2018 sa dokonca hodnoty výroby a predaja veľmi priblížili a rozdiel medzi nimi bol len v hodnote 2 760 678 eur.

V nasledujúcom grafe je prehľadne porovnaná hodnota výroby dvoch kategórií nealkoholických nápojov s najväčším podielom na celkovej výrobe. Ide o minerálne vody a sýtené vody, a o vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel.

Graf 3 – výroba vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)

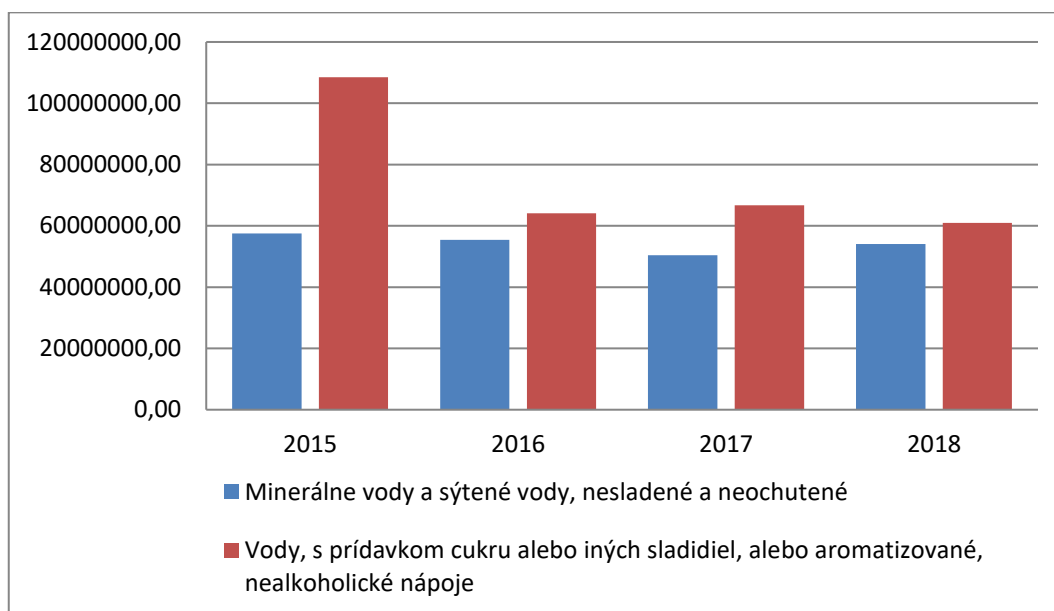

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu č.3 je jasne viditeľné, že v rokoch 2015 až 2017 bola výroba vôd s prídavkom cukru alebo iných sladidiel vždy zhruba dvojnásobne vyššia ako výroba minerálnych vôd. V roku 2018 sa ale výroba týchto dvoch kategórií veľmi vyrovnala, keď sa obidve pohybovali v hodnote okolo 60 miliónov eur. Zatiaľ čo minerálne a sýtené vody si počas sledovaného obdobia udržiavali pomerne stabilné hodnoty výroby, vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel v roku 2018 dosiahli výrazne zníženie výroby.

V nasledujúcom grafe je zas porovnaná hodnota predaja dvoch kategórií nealkoholických nápojov s najväčším podielom na celkovom predaji. Ide rovnako o minerálne vody a sýtené vody, a o vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel.

Graf 4 - predaj vybraných kategórií nealkoholických nápojov (v EUR)

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu č.4 vyplýva, že v roku 2015 bol predaj vôd s prídavkom cukru alebo iných sladidiel približne dvojnásobne vyšší ako výroba minerálnych vôd. Následne sa v rokoch 2016 až 2018 predaj týchto dvoch kategórií vyrovnal, keď sa predaj minerálnych vôd pohyboval niekde pod hranicou 60 miliónov eur, a predaj sladených vôd tesne nad hranicou 60 miliónov eur. Rovnako ako pri výrobe, aj v prípade predaja si minerálne a sýtené vody počas sledovaného obdobia udržiavali pomerne stabilné hodnoty predaja. Vody s prídavkom cukru alebo iných sladidiel zaznamenali výrazný pokles predaja už v roku 2016, odvtedy sa tieto hodnoty stabilizovali.

4.3.3 Historická analýza zamestnanosti

Pri analýze zamestnanosti sa z dostupných údajov dalo zamerať na vývoj celkovej zamestnanosti v priemysle ako takom, a zároveň na podiel zamestnanosti priemyslu výroby potravín, nápojov a tabakových výrobkov na celkovej zamestnanosti v priemysle.

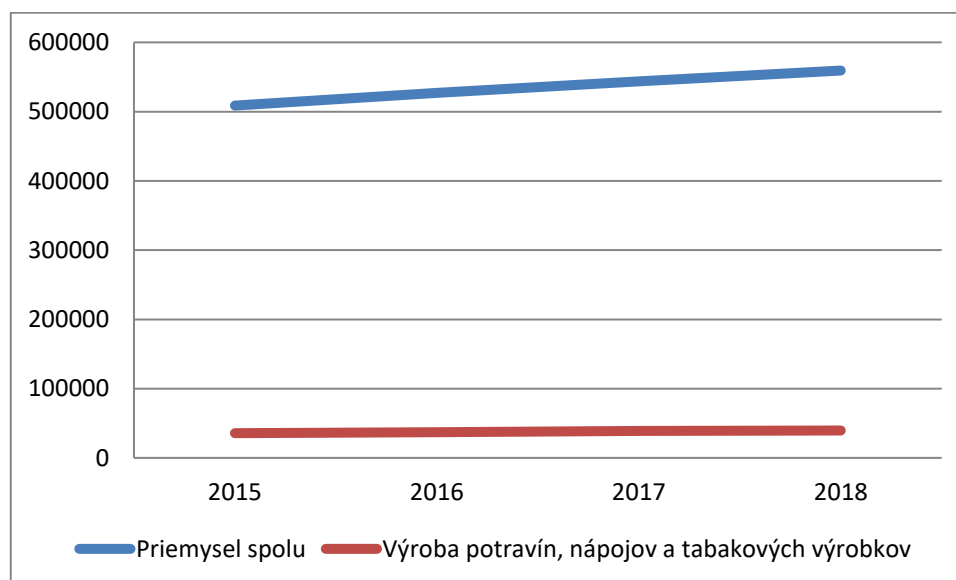
Tabuľka 16 – Zamestnanosť v priemysle spolu a vo vybranom priemysle

	2015	2016	2017	2018
Priemysel spolu	508 714	527 259	543 783	559 281
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	35 680	37 268	39 143	39 544
Podiel (%)	7,07%	7,20%	7,07%	7,01%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z tabuľky 16 je možné vidieť, že celkový počet zamestnaných v priemysle od roku 2015 až do roku 2018 postupne narastal. Rovnako tak rástol aj počet zamestnaných v priemysle výroby potravín, nápojov a tabakových výrobkov. Prepojenie medzi týmito dvomi ukazovateľmi je viditeľné na podieloch priemyslu výroby potravín, nápojov a tabakových výrobkov k priemyslu spolu. V sledovanom období dosiahlo vybrané priemyselné odvetvie najväčší podiel zamestnanosti v celkovom priemysle v roku 2016, keď oproti roku 2015 vzrástlo o 0,13%. Následne však v roku 2017 klesol tento podiel presne o túto hodnotu, a v roku 2018 klesol o ďalších 0,06%. Z týchto hodnôt je však zrejmé, že toto odvetvie je stabilné, pretože v posledných rokoch nezaznamenalo žiadne výrazné poklesy.

Graf 5 – počet zamestnaných v priemysle spolu a vybranom priemysle (v tis.)

Zdroj: vlastné spracovanie

V grafe 5 je prehľadne zobrazený vývoj počtu zamestnaných od roku 2015 až do roku 2018 v priemysle spolu a zároveň v priemysle výroby potravín, nápojov a tabakových výrobkov. Z grafu vyplýva, že počet zamestnaných v celom priemysle postupne jemne narastal, a krivka počtu zamestnaných vo vybranom priemyselnom odvetví nejaví takmer žiadne zmeny, čo značí, že zamestnanosť v tomto odvetví je stabilná.

4.3.4 Historická analýza kúpyschopnosti obyvateľstva

Pri analýze kúpyschopnosti obyvateľstva boli do úvahy brané nasledujúce ukazovatele, a to hrubé peňažné príjmy na mesiac a osobu, čisté peňažné výdavky na mesiac

a osobu, a keďže podnik NEALKO Slovensko, s.r.o. sa zaraďuje do odvetvia nealkoholických nápojov, použité boli aj ukazovatele peňažné výdavky na nealkoholické nápoje na mesiac a osobu a následne bol vypočítaný podiel týchto výdavkov na nealkoholické nápoje k celkovým čistým peňažným výdavkom.

Tabuľka 17 – Analýza kúpyschopnosti obyvateľstva

	2014	2015	2016	2017	2018
Hrubé peňažné príjmy spolu (EUR/mesiac a osobu)	446,42	487,11	510,1	529,73	549,11
Čisté peňažné výdavky (EUR/mesiac a osobu)	321,71	354,53	358,41	366,21	374,08
Peňažné výdavky na nealkoholické nápoje (EUR/mesiac a osobu)	6,98	6,62	6,48	6,67	6,64
Peňažné výdavky na nealkoholické nápoje (% na mesiac a osobu)	2,17%	1,87%	1,81%	1,82%	1,78%

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke 17 je zaznamenané obdobie od roku 2014 do roku 2018. Vývoj hrubých mesačných príjmov na osobu mal počas celého obdobia rastúcu tendenciu. Najväčší medziročný nárast bol zaznamenaný z roku 2014 na rok 2015, približne o 40 eur. V ďalších rokoch sa nárast vždy pohyboval okolo úrovne 20 eur.

Čisté mesačné peňažné výdavky na osobu takisto každoročne narastali, a rovnako najväčší medziročný nárast bol medzi rokmi 2014 a 2015, zhruba o 30 eur. V nasledujúcich rokoch bol nárast vždy menší ako 10 eur. Z týchto údajov je zrejmé, že s vyšším rastom príjmov domácností začali ľudia aj viac míňať. Naopak keď bol nižší nárast príjmov, aj výdavky rástli len jemne.

Keď sa zameriame na mesačné peňažné výdavky na nealkoholické nápoje, ich výška sa každoročne pohybovala medzi hodnotami 6 až 7 eur. Výraznejší pokles nastal v roku 2015, napriek tomu, že v tomto roku celkové peňažné výdavky vzrástli. Pokles nastal aj v roku 2016, mierny nárast prišiel až v roku 2017. Pri analýze podielu mesačných peňažných výdavkov k celkovým mesačným peňažným výdavkom je viditeľné, že výdavky domácností na nealkoholické nápoje v roku 2015 a 2016 klesali. Veľmi malý nárast bol zaznamenaný v roku 2017, následne však v roku 2018 opäť prišiel pokles o 0,04%.

Z tejto analýzy je možné konštatovať, že vývoj celkových príjmov a celkových výdavkov až tak veľmi neovplyvňuje to, koľko domácnosti utratia na nealkoholické nápoje.

4.4 Finančný plán podniku

V tejto podkapitole je zostavený finančný plán podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. na obdobie rokov 2018 až 2022. Ako prvý je v nasledujúcej tabuľke uvedený finančný plán súvahy.

Tabuľka 18 – Finančný plán súvahy

	2018	2019	2020	2021	2022
Neobežný majetok	27 704 009	26 310 540	24 537 246	22 161 893	24 151 603
Dlhod. nehm. maj.	2 517 844	1 683 009	849 474	31 078	65 791
Dlhod. hmot. maj.	25 186 165	24 627 531	23 687 772	22 130 815	23 680 202
Dlhod. fin. maj.					405 610
Obežný majetok	14 205 854	13 549 810	14 101 327	12 244 847	22 238 767
Zásoby	2 739 655	2 610 311	2 616 931	2 876 058	3 045 420
Dlhodobé pohľadávky			165 949	426 991	855 673
Krátkodobé pohľadávky	6 387 353	8 805 002	10 796 675	8 614 237	12 330 269
Finančné účty	5 078 846	2 134 497	521 772	327 561	6 007 405
Čas. rozlíšenie	229 117	408 806	350 639	381 336	411 416
SPOLU MAJETOK	42 138 980	40 269 156	38 989 212	34 788 076	46 801 786
Vlastné imanie spolu	19 203 391	17 164 263	10 447 615	9 406 770	10 384 047
Základné imanie	2 238 000	2 238 000	2 238 000	2 238 000	2 238 000
Zákonný rezervný fond	447 600	447 600	447 600	447 600	447 600
VH min. období	10 214 005	8 667 791			41 914
Závazky spolu	22 703 917	22 156 335	27 537 546	24 885 318	35 759 871
Rezervy	1 177 243	869 819	946 143	645 950	2 824 364
Dlhodobé záväzky	902 892	992 875	982 235	4 168 144	6 693 201
Krátkodobé záväzky	12 692 971	14 130 007	18 631 516	15 809 856	26 242 306
Bankové úvery	7 930 811	6 163 634	6 977 652	4 261 368	
Dlhodobé bank. úvery	5 207 467	4 033 534	2 944 076		
Bežné bank. úvery	2 723 344	2 130 100	4 033 576	4 261 368	
Čas. rozlíšenie	231 672	948 558	1 004 051	495 988	657 868
SPOLU KAPITÁL	42 138 980	40 269 156	38 989 212	34 788 076	46 801 786

Zdroj: vlastné spracovanie

V oblasti aktív podniku, výška neobežného majetku podniku má od roku 2018 až do roku 2021 klesajúcu tendenciu, k rastu dôjde až v roku 2022. Najväčší podiel na neobežnom majetku má jednoznačne dlhodobý hmotný majetok, ktorý rovnako tak aj kopíruje krivku vývoja hodnoty neobežného majetku. V podniku nie je evidovaný žiadny dlhodobý finančný

majetok s výnimkou roku 2022.

Obežný majetok striedavo klesá a rastie, medziročné rozdiely nie sú až tak výrazné, s výnimkou medziročného nárastu v roku 2022, kedy hodnota obežného majetku narástla o približne 10 miliónov eur. Tento nárast je spôsobený najmä rastom krátkodobých pohľadávok a finančných účtov. Tieto dve položky majú zároveň každoročne najväčší podiel na obežnom majetku podniku, len v rokoch 2019 až 2021 z dôvodu poklesu hodnoty finančných účtov mali výraznejší podiel zásoby podniku.

Čo sa týka pasív, vlastné imanie podniku sa v priebehu rokov výraznejšie znižuje, keď porovnáme rok 2018 a 2022, tak v roku 2022 je takmer o polovicu nižšie. Tieto zmeny sú vyvolané najmä výsledkom hospodárenia minulých období.

Závazky naopak narastajú, a to hlavne v roku 2020 a najvýraznejšie v roku 2022. Najväčší podiel na náraste záväzkov majú krátkodobé záväzky podniku, a následne dlhodobé záväzky.

Celkový kapitál podniku postupne od roku 2018 až do roku 2021 klesá. Až v roku 2022 je zaznamenaný výrazný nárast celkového kapitálu zhruba o 12 miliónov eur.

Tabuľka 19 – Finančný plán výkazu ziskov a strát

	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	64 837 610	73 284 414	74 978 124	78 107 608	82 547 451
Výrobná spotreba	37 000 991	41 086 137	41 355 166	44 341 858	48 515 843
Pridaná hodnota	20 056 613	19 825 177	21 848 692	20 838 654	19 669 935
Osobné náklady	4 895 199	5 879 609	6 352 909	6 247 985	7 253 124
Dane a poplatky	58 271	89 211	94 097	81 911	106 000
Odpisy DNM a DHM	3 665 086	3 647 059	3 799 550	3 530 602	2 778 386
Ostatné výnosy z hosp. činnosti	296 730	201 216	680 129	258 887	464 720
Ostatné náklady z hosp. činnosti	2 566 550	2 552 620	2 500 839	2 625 805	209 713
VH z hospodárskej činnosti	8 376 305	7 707 449	10 132 104	8 749 148	9 907 212
Výnosy z finančnej činnosti spolu	79 426	47 611	26 997	122 339	256 387
Náklady z finančnej činnosti spolu	314 836	221 664	179 379	315 854	354 931
VH z finančnej činnosti	-235 410	-174 053	-152 382	-193 515	-98 544

VH za účtovné obdobie pred zdanením	8 140 895	7 533 396	9 979 722	8 555 633	9 808 668
VH za účtovné obdobie po zdanení	6 303 786	5 810 872	7 762 015	6 721 170	7 656 533

Zdroj: vlastné spracovanie

Z finančného plánu výkazu ziskov a strát je možné pozorovať, že tržby podniku každoročne narastajú. Spolu s nimi narastá aj výrobná spotreba. Pridaná hodnota nevykazuje výrazné medziročné zmeny, počas celého obdobia sa pohybuje okolo hodnoty 20 miliónov eur. Osobné náklady postupne narastajú, najvýraznejší medziročný rast je v roku 2019 a následne v roku 2022. Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku sa v rokoch 2018 až 2021 veľmi nemenia, v roku 2022 však výraznejšie klesajú. V roku 2022 dochádza aj k výraznému poklesu ostatných nákladov na hospodársku činnosť. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti striedavo klesá a rastie. najvyššiu hodnotu dosahuje v roku 2020.

Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti je každoročne v mínusových hodnotách, keďže náklady na finančnú činnosť sú vyššie ako výnosy z tejto činnosti.

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení rovnako striedavo klesá a rastie. Najvyššiu hodnotu a zároveň najvýraznejší medziročný nárast podnik dosahuje v roku 2020 a v roku 2022.

Tabuľka 20 – Plán odčerpatelných finančných zdrojov

	2018	2019	2020	2021	2022
Prevádzkový zisk po zdanení	6 617 281	6 088 885	8 004 362	6 911 827	7 826 697
Odpisy	3 665 086	3 647 059	3 799 550	3 530 602	2 778 386
(-) Zmena stavu pracovného kapitálu	-3 381 165	1 161 427	2 069 988	-1 804 133	1 374 372
(-) Zmena stavu investícií do dlhodobého hmotného a nehmotného majetku	-352 994	1 393 469	1 773 294	2 375 353	-1 584 100
Hodnota odčerpatelných zdrojov	6 548 208	12 290 839	15 647 194	11 013 649	10 395 355

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke 20 je k dispozícii plán odčerpateľných zdrojov v období rokov 2018 až 2022. Prevádzkový zisk pred zdanením v podniku striedavo klesá a rastie. Podnik si ale každoročne udržuje stabilný zisk.

Hodnota odpisov sa medziročne príliš nemení, výraznejší pokles nastáva len v roku 2022.

Zmena stavu pracovného kapitálu zaznamenáva veľmi kolísavé hodnoty. Dôležité je, že v rokoch 2019, 2020 a 2022 sme pracovali len s polovičnými hodnotami pracovného kapitálu, pretože hodnoty z finančného plánu boli zbytočne prehnané a podnik investoval do pracovného kapitálu zbytočne veľké finančné prostriedky.

Zmena stavu investícií do dlhodobého hmotného a nehmotného majetku sa takisto vyvíja rôzne. V rokoch 2019 až 2021 dlhodobý majetok v podniku klesá, preto sa k odčerpateľným zdrojom táto hodnota pripočítava.

Celková hodnota odčerpateľných zdrojov je každoročne pomerne dosť vysoká, a to najmä v roku 2020. Je to spôsobené hlavne vysokým ziskom a odpismi. Najvyšší prírastok je v roku 2019.

4.5 Metodika stanovenia ušlého zisku spoločnosti NEALKO Slovakia, a.s.

Pre účely stanovenia ušlého zisku spoločnosti NEALKO Slovakia, a.s. bude ušlý zisk stanovený ako rozdiel medzi hodnotou spoločnosti, ktorá by bola generovaná ku dňu neoprávneného vyhlásenia konkurzu a hodnotou majetku, ktorú má analyzovaná spoločnosť ku dňu výpočtu ušlého zisku.

Tento postup zohľadní skutočnosť, že išlo o finančne zdravú spoločnosť, ktorá mala vysoký predpoklad dodržania princípu going concern, t.j. trvania do budúcnosti. Túto skutočnosť sme preukázali finančno-ekonomickou analýzou, ako aj analýzou odvetvia, v ktorom spoločnosť pôsobí. Preukázali sme, že segment trhu, v ktorom spoločnosť pôsobí má svojej trhový potenciál, spoločnosť má stabilnú základňu svojich odberateľov. Ak by nedošlo k neoprávnenému vyhláseniu konkurzu, spoločnosť sa mohla ďalej rozvíjať a pre svojich vlastníkov vytvárať budúcu hodnotu. Ku dňu ohodnotenia existoval ešte v spoločnosti majetok, ktorým sme znížili výšku ušlého zisku.

4.6 Stanovenie všeobecnej hodnoty podniku

Na stanovenie všeobecnej hodnoty podniku sme sa rozhodli využiť jednu

z výnosových metód ohodnocovania podniku, a to konkrétne metódu DCF entity, čo je metóda diskontovaných peňažných tokov. Táto metóda je rozdelená na dve fázy, pričom prvú fázu tvorí finančný plán, ktorý bol zostavený na päť rokov, a pri druhej fáze predpokladáme trvanie až do nekonečna. Hodnota podniku bude stanovená k dátumu 1.1.2018. Uvádzame, že pre účely stanovenia hodnoty existujú aj iné metódy ohodnotenia (majetková, porovnávací, kombinovaná, likvidačná). Tieto metódy však pre účely tejto záverečnej práce neboli použité a to z dôvodu, že výnosová metóda je vo vzťahu k určeniu hodnoty podniku z pohľadu schopnosti spoločnosti generovať budúce odčerpateľné zdroje a zachovať si svoj výnosový potenciál aj do budúcnosti, relevantná. Spôsob, akým sa postupuje pri tejto metóde bol uvedený v teoretickej časti diplomovej práce.

4.6.1 Výpočet miery kapitalizácie

Miera kapitalizácie je jedným z rozhodujúcich faktorov vplyvujúcich na výslednú hodnotu. Používa sa na odúčenie budúcich príjmov, teda budúcich odčerpateľných zdrojov. Na Slovensku sa v zmysle platnej legislatívy v súčasnosti používa výpočet miery kapitalizácie metódou WACCAT, teda priemerných nákladov na jednotlivé zložky kapitálu v nasledujúcej štruktúre:

$$i = (1 - DS) \cdot N_{PK} \cdot \frac{PK}{CK} + N_{VK} \cdot \frac{VK}{CK}$$

$$CK = PK + VK$$

kde:

- i – vypočítaná miera kapitalizácie v percentách odrážajúca mieru rizika, priemernú nákladovosť kapitálu a štruktúru využívaného kapitálu, ktorá sa do výpočtu dosadzuje v desatinnom tvare [%/100],
- DS – sadzba dane z príjmu v percentách, ktorá je stanovená v zmysle zákona o dani z príjmov pre ohodnocovaný podnik, do výpočtu sa dosadzuje v desatinnom tvare [%/100],
- N_{PK} – nákladové úroky z Výkazu ziskov a strát, od ktorých sú odpočítané sankčné úroky a sú prepočítané na ročnú bázu k príslušnému úročnému požičanému kapitálu, do výpočtu sa dosadzujú v desatinnom tvare [%/100],
- PK – objem požičaného kapitálu v eurách ku dňu ohodnotenia, pozostáva zo zložiek pasív, ktorými na účel výpočtu miery kapitalizácie sú bankové úvery, bežné bankové úvery, finančné výpomoci, emitované dlhopisy, zmenky, lízing, platené nájmy a iné záväzky [€],

- N_{VK} – náklady vlastného kapitálu v percentách, to znamená podiel na zisku očakávaný a získavaný vlastníkom za vklad svojho kapitálu do podniku, ktoré sa do výpočtu dosadzujú v desatinnom tvare [%/100],
- VK – objem vlastného kapitálu v eurách pozostáva zo zložiek pasív, ktorými na účel výpočtu vlastné imanie [€],
- CK – celkový kapitál, ktorým sa rozumie súčet vlastného a požičaného kapitálu [€]
- n – dĺžka sledovaného obdobia [rok].

Vzhľadom na skutočnosť, že za účelom výpočtu odčerpateľných zdrojov bola aplikovaná metodika Free CashFlow to Entity, od súčasnej hodnoty všetkých budúcich odčerpateľných zdrojov sa odpočíta hodnota úročeného požičaného kapitálu.

Aby sme mohli začať s výpočtom hodnoty prvej fázy, najskôr musíme vypočítať túto mieru kapitalizácie. WACC sa skladá z nákladov na vlastný kapitál a nákladov na cudzí kapitál. V prípade nákladov na cudzí kapitál bude použitá úroková miera na úrovni 2,37%, ktorá predstavuje priemer úrokových sadzieb Slovenskej republiky pre nefinančné spoločnosti.⁸⁷ Na určenie nákladov na vlastný kapitál bude použitý model CAPM. Tento model obsahuje viacero premenných, ktoré si postupne zadefinujeme.

Ako prvá bola stanovená bezriziková úroková miera, a to pomocou aritmetického priemeru výnosnosti 10-ročných US bondov v rokoch 2009 až 2018, ich úroveň bola 3,90%. Ďalej bola stanovená výnosnosť trhu ako aritmetický priemer výnosnosti akcií agregovaných prostredníctvom Indexu S&P v období od roku 2009 až 2018 na úrovni 8,94%.⁸⁸ Rozdiel medzi bezrizikovou výnosnosťou a trhovou výnosnosťou predstavuje rizikovú prémie trhu, ktorá sa rovná 5,04%. Ďalším parametrom, ktorý vstupuje do modelu CAPM je hodnota nezadlženého Beta koeficientu, ktorá je na úrovni 0,61 a to konkrétne pre odvetvie nealkoholických nápojov na európskom trhu.⁸⁹ Keďže boli použité údaje z amerického trhu, je potrebné rátať aj s rizikovou prirážkou zeme, v tomto prípade ide o Slovenskú republiku, a jej hodnota je 1,55%.⁹⁰ Aby bol náš odhad čo najpresnejší, do modelu sme ešte započítali

⁸⁷ Národná banka Slovenska. *Úroková štatistika*. [online]. [cit. 2020-28-05] Dostupné na: <https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-a-analyticke-prehlady/urokova-statistika/bankova-urokova-statistika-uvery>

⁸⁸ DAMODARAN, A. Annual Returns on Stock, T.Bonds and T.Bills: 1928 – Current. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné z: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/histretSP.html

⁸⁹ DAMODARAN, A. *Total Beta By Industry Sector*. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné z: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datacurrent.html

⁹⁰ DAMODARAN, A. Country Default Spreads and Risk Premiums. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné z: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/ctryprem.html

aj inflačnú prémie, ktorá odzrkadľuje rozdiel v miery inflácie medzi Spojenými štátmi americkými a Slovenskou republikou. Táto inflačná prémie predstavuje 0,5%. Na záver bola ešte pripočítaná individuálna riziková prirážka za likviditu na úrovni 2,5%. V nasledujúcej tabuľke je zhrnutý výpočet nákladov na vlastný kapitál.

Tabuľka 21 – Výpočet nákladov vlastného kapitálu

Parameter	Hodnota
Miera výnosnosti bezrizikovej investície (Rf)	3,90%
Miera výnosnosti trhu (Rm)	8,94%
Equity Risk Premium (ERP)	5,04%
Beta nezadĺžená	0,61
Riziková prirážka Krajiny	1,55%
Inflácia (CPI) SR	3,0%
Inflácia (CPI) US	2,5%
Inflačná prémie	0,5%
Riziková prirážka za likviditu	2,5%
Náklady vlastného kapitálu (n_{VK})	11,53%

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke je zobrazený výpočet priemerných vážených nákladov na kapitál v roku ocenenia 2018.

Tabuľka 22 – Výpočet priemerných vážených nákladov na kapitál (WACC)

Parameter	Hodnota
Náklady vlastného kapitálu	11,53%
Vlastné imanie	19 203 391
Podiel vlastného imania	70,77%
Náklady na cudzí kapitál	2,37%
Úročený cudzí kapitál	7 930 811
Podiel úročeného cudzieho kapitálu	29,23%
Daňová sadzba	21%
WACC	8,71%

Zdroj: vlastné spracovanie

Vypočítaná hodnota priemerných vážených nákladov na kapitál je na úrovni 8,71%.

4.6.2 Stanovenie všeobecnej hodnoty podniku a ušlého zisku

Po určení diskontnej sadzby v podobe priemerných vážených nákladov na kapitál podniku je možné prejsť k výpočtu všeobecnej hodnoty podniku prostredníctvom metódy DCF entity. V nasledujúcej tabuľke je uvedený postup výpočtu prvej fázy hodnoty podniku.

Tabuľka 23 – Výpočet prvej fázy hodnoty podniku

	2018	2019	2020	2021	2022
FCFE	6 548 208	12 290 839	15 647 194	11 013 649	10 395 355
WACC	8,71	8,71	8,71	8,71	8,71
Diskont	1,0871	1,1818	1,2847	1,3966	1,5183
Diskontované FCFE	6 023 556	10 400 220	12 179 459	7 885 936	6 846 867
Súčasná hodnota prvej fázy	43 336 038				

Zdroj: vlastné spracovanie

Do tohto výpočtu boli zahrnuté hodnoty odčerpateľných zdrojov od roku 2018 až do roku 2022, ktorých výpočet je uvedený v tabuľke 20. Ďalej bola pre každý rok použitá diskontná sadzba na úrovni priemerných vážených nákladov na kapitál z roku ocenenia 2018. Následne sme pre jednotlivé roky zistili hodnoty diskontovaných odčerpateľných zdrojov, a po ich súčte sme získali súčasnú hodnotu prvej fázy, ktorá je 43 336 038 eur.

Pre výpočet druhej fázy je potrebné určiť hodnotu trvalo udržateľného tempa rastu g, pri jeho stanovení boli zohľadnené viaceré ukazovatele. Ako prvé bolo zohľadnené tempo rastu skutočných tržieb podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. od roku 2015 do roku 2017.

Tabuľka 24 – Vývoj skutočných tržieb

	2015	2016	2017
Tržby	61 768 909	64 521 786	60 652 724

Zdroj: vlastné spracovanie

Pomocou medziročných zmien skutočných tržieb sme určili priemerné tempo rastu skutočných tržieb, ktoré je na úrovni 0,99%.

Ďalším zohľadneným ukazovateľom bolo tempo rastu plánovaných tržieb z finančného plánu od roku 2018 do roku 2022. Aplikovali sme rovnaký postup ako pri skutočných tržbách a priemerné tempo rastu plánovaných tržieb dosiahlo hodnotu 6,96%.

Tabuľka 25 – Vývoj plánovaných tržieb

	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	63 059 304	72 794 457	74 719 440	77 876 197	82 179 487

Zdroj: vlastné spracovanie

Ďalej bol zohľadnený harmonizovaný index spotrebiteľských cien a jeho priemer za obdobie od roku 2012 do roku 2019.

Tabuľka 26 – Harmonizovaný index spotrebiteľských cien

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Priemer
HICP	3,7	1,5	-0,1	-0,3	-0,5	1,4	2,5	2,8	1,38

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako vyplýva z uvedenej tabuľky, priemerná hodnota harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien je na úrovni 1,38%.

Zohľadnený bol aj index spotrebiteľských cien a jeho hodnoty v rozmedzí rokov 2012 až 2019.

Tabuľka 27 – Index spotrebiteľských cien

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Priemer
CPI	3,6	1,4	-0,1	-0,3	-0,5	1,3	2,5	2,7	1,32

Zdroj: vlastné spracovanie

Priemerná hodnota indexu spotrebiteľských cien bola v sledovanom období na úrovni 1,32%.

Ako posledný ukazovateľ, ktorý bol zohľadnený pri určení trvalo udržateľného tempa rastu je jadrová inflácia trhových služieb v rokoch 2012 až 2019.

Tabuľka 28 – Jadrová inflácia trhových služieb

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Priemer
Jadr. infl. trh. sl.	2,7	1,4	0,8	0,8	1,0	1,9	3,0	3,0	1,84

Zdroj: vlastné spracovanie

Priemerná hodnota tohto ukazovateľa dosiahla 1,84%. Pri určení hodnoty trvalo udržateľného tempa rastu sme teda vychádzali z údajov uvedených v nasledujúcej tabuľke pre lepší prehľad.

Tabuľka 29 – Výpočet miery trvalo udržateľného rastu

Ukazovateľ	Hodnota	Váha
Tempo rastu tržieb	3,98%	50,00%
Inflácia HICP	1,38%	12,50%
Inflácia CPI	1,32%	12,50%
Jadrová inflácia trhových služieb	1,84%	25,00%
Miera trvalo udržateľného rastu (g)		2,79%

Zdroj: vlastné spracovanie

Tempo rastu tržieb, ktoré je uvedené v tabuľke, je priemerom tempa rastu skutočných a plánovaných tržieb. Ostatné ukazovatele majú rovnaké hodnoty ako boli uvedené v predošlých tabuľkách. Každému z týchto ukazovateľov bola priradená váha, ktorá bola určená podľa dôležitosti a dopadu daného kritéria na konečný výsledok. Miera trvalo udržateľného rastu bola stanovená na úrovni 2,79%.

Hodnota druhej fázy bola vypočítaná podľa údajov z nasledujúcej tabuľky, zahrnutá bola hodnota plánovaných odčerpateľných zdrojov na rok 2023, s tým že bola znížená o investíciu do novej technológie v čiastke 5 000 000 eur. Diskontná sadzba bola použitá na rovnakej úrovni ako v roku ocenenia podniku.

Tabuľka 30 – Výpočet druhej fázy hodnoty podniku

CF 2023	5 395 355
WACC	8,71%
G	2,79%
Hodnota pokračujúca	60 027 581

Zdroj: vlastné spracovanie

Pokračujúca hodnota podniku dosiahla úroveň 60 027 581 eur. Výslednú všeobecnú hodnotu podniku získanú prostredníctvom metódy DCF entity určíme ako súčet hodnoty prvej a druhej fázy, a následne ešte odpočítame úročiteľné cudzie zdroje.

$$\text{VŠHP} = 43\,336\,038 + 60\,027\,581 - 7\,930\,811 = \mathbf{95\,432\,808\,€}$$

Na záver je potrebné vyčíslit' výšku ušlého zisku v podniku NEALKO Slovensko, s.r.o., zapríčineného neoprávnene vyhláseným konkurzom. Ku dňu vypracovania ohodnotenia podniku v ňom ešte zostal hnutelný majetok v podobe jednoduchých strojov,

auta, kancelárskeho vybavenia a podobne. Znalci z príslušných znaleckých odborov stanovili hodnotu tohto majetku vo výške 500 000 eur. Ušlý zisk, v tomto podniku teda určíme tak, že od všeobecnej hodnoty podniku odpočítame čiastku tohto hnuťel'ného majetku.

$$\text{Ušlý zisk} = 95\,432\,808 - 500\,000 = \mathbf{94\,932\,808\,€}$$

Podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. bol v dôsledku škodovej udalosti v podobe neoprávneného vyhlásenia konkurzu spôsobený ušlý zisk vo výške 94 932 808 eur.

Uvedený výpočet určil teda škodu, ktorá nastala v spoločnosti NEALKO, a.s. v dôsledku neoprávnene vyhláseného konkurzu. V tejto súvislosti považujeme za dôležité uviesť určité odporúčania. Zo zistených výsledkov našej práce by sme v takejto situácii podnikom odporučili, aby neustále kontrolovali a mapovali svoju vnútornú situáciu, jednak v akej finančnej kondícii sa podnik nachádza, a takisto aby dôkladne komunikovali s veriteľmi a rovnako tak so štátnymi orgánmi, pretože aj v tomto prípade, ak by podnik lepšie zvládol komunikáciu a preukázal by svoju finančnú stabilitu, možno nemusela táto situácia vôbec nastať. Samozrejme, chyba nemusela byť len na strane podniku, ale aj na strane príslušných štátnych orgánov, ktoré zjavne nesprávne vyhodnotili celý tento prípad, aj keď daný podnik bol evidentne schopný bez problémov ďalej fungovať. Z toho vyplýva, že tieto príslušné orgány by si mohli dať viac záležať na tom, aby mali k dispozícii skutočných odborníkov aj po ekonomickej stránke, ktorí by boli schopní správne vyhodnocovať podobné prípady, a nevznikali by potom takéto škodové udalosti. Keď do budúca obidve zúčastnené strany, podniky aj príslušné štátne orgány zdokonalia svoj prístup a znalosti, počet takýchto prípadov by mohol byť ojedinelejší.

Záver

V dnešnej dobe rýchleho technologického pokroku, silnej konkurencií, neustálych zmien je pre podniky naozaj náročné byť dlhodobo úspešný a dosahovať zisk. Na akomkoľvek trhu prežijú len tí najlepší a najprispôsobivejší podnikatelia, ktorí vedia prijímať tie správne rozhodnutie vzhľadom k vzniknutým situáciám. Keď sa v podniku vyskytne udalosť, ktorá spôsobí škodu a ušlý zisk, môže to veľmi narušiť podnikateľské plány a finančnú situáciu podniku. Veľmi dobre viditeľné je to zvlášť v tejto dobe, keď celý svet zasiahla pandémia koronavírusu a mnohým podnikom spôsobila až existenčné problémy, keďže boli nútení zatvoriť svoje prevádzky alebo zastaviť výrobu.

Hlavným cieľom tejto diplomovej práce bolo stanoviť škodu a ušlý zisk vybraného podniku NEALKO Slovensko, s.r.o., ktorá vznikla v dôsledku vyhlásenia konkurzu na podnik, ktorý bol následne uznaný ako neoprávnený. Škodu a ušlý zisk, ktorý podniku vznikol sme teda stanovili v podobe straty hodnoty podniku.

V prvej kapitole boli zadefinované základné pojmy, ktoré boli súčasťou tejto diplomovej práce, a bolo nutné pochopiť ich význam, aby sme ďalej s nimi mohli pracovať.

V druhej kapitole sme si určili hlavný cieľ práce, a takisto čiastkové ciele, ktoré na seba postupne naväzovali a dosiahli sme tak hlavný cieľ. Všetky tieto ciele sme mohli dosiahnuť vďaka použitým metódam a postupom, ktoré sme opísali v časti metodika práce.

Štvrtá kapitola bola praktickou časťou práce, ktorej hlavným zameraním bolo prepracovať sa až k stanoveniu škody a ušlého zisku v podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. Na úvod bol charakterizovaný vybraný podnik, boli popísané jeho špecifiká a podobne. Následne sme pomocou finančno-ekonomickej analýzy vyhodnotili jeho finančnú situáciu, čo bolo pre nás veľmi dôležité, pretože vďaka tejto analýze sme zistili, že podnik mal stabilnú finančnú kondíciu a pozitívnu predikciu do budúcnosti. V ďalšej časti pri analýze odvetvia sme skúmali odvetvie nealkoholických nápojov, pozíciu tohto odvetvia na trhu a následne aj pozíciu podniku NEALKO Slovensko, s.r.o. v rámci tohto odvetvia. Aj z tejto analýzy vyplynulo, že vybraný podnik disponoval dobrou pozíciou v porovnaní s konkurenciou. Keďže výpočet škody a ušlého zisku sme v našom prípade určovali ako stratu hodnoty podniku, museli sme najprv stanoviť všeobecnú hodnotu podniku. Pre jej výpočet sme vybrali výnosovú metódu, konkrétne metódu DCF entity. Po stanovení hodnoty podniku sme sa dostali k podstate našej práce, a vypočítali sme škodu a ušlý zisk spôsobený neoprávnene vyhláseným konkurzom. Zistili sme, že táto udalosť bola pre podnik likvidačnou, pretože prišiel o všetkých zákazníkov a o takmer celú svoju hodnotu.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje:

KUBICA, Milan a kol.. – Znalectvo: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2016. 332 s. ISBN 978-80-7552-500-0

MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. - Podnikové hospodárstvo: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2018. 424 s. ISBN 978-80-8168-807-2

MAJDÚCHOVÁ, H. – NEUMANNOVÁ, A. Podnikové hospodárstvo pre manažérov: Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2015. 264 s. ISBN 978-80-8168-169-1

MAJTÁN, Š. a kol. Podnikové hospodárstvo: Bratislava: SPRINT 2 s.r.o., 2012. 323 s. ISBN 978-80-89393-63-3

MAŘÍK, Miloš. Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy. 3., upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011. 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5

Slovenská Asociácia Ekonomických Znalcov - Medzinárodné ohodnocovacie štandardy, Bratislava: SAEZ. 2003, 402 s.

SYNEK, M. Podniková ekonomika: 5. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2010. 498 s. ISBN 978-80-7400-336-3

Zákony:

Vyhláška č. 492/2004 Z. z. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o stanovení všeobecnej hodnoty majetku

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon č. 431/2002 Z. z. Zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 514/2003 Z. z. Zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Internetové zdroje:

DAMODARAN, A. *Annual Returns on Stock, T.Bonds and T.Bills: 1928 – Current*.

[online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné na:

http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/histretSP.html

DAMODARAN, A. Country Default Spreads and Risk Premiums. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné na:

http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/ctryprem.html

DAMODARAN, A. *Total Beta By Industry Sector*. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné na: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datacurrent.html

Medzinárodné účtovné štandardy. [online]. [cit. 2020-28-05]. Dostupné na internete:

<https://www.epi.sk/cely/odborny-clanok/Medzinarodne-uctovne-standardy-Vynosy-v-chapani-IFRS-IFRS-for-SMEs.htm>

Národná banka Slovenska. *Mesačný bulletin NBS*. [online]. [cit. 2020-28-05] Dostupné na:

<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/mesacny-bulletin-nbs/2020>

Národná banka Slovenska. *Úroková štatistika*. [online]. [cit. 2020-28-05] Dostupné na:

<https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-a-analyticke-prehlady/urokova-statistika/bankova-urokova-statistika-uvery>